

Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

GŁÓWNA KWATERA HARCERZY

00-589 Warszawa, ul. Litewska 11/13
tel./fax (22) 629-12-39, e-mail: gkh@zhr.pl

REGULAMIN

GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW

zatwierdzony przez Naczelnictwo 11 stycznia 2006

Warszawa 2006

Rozdział I

TRYB ZDOBYWANIA STOPNI

1. Przepisy wstępne.

- 1.1. Regulamin składa się z:
- trybu zdobywania gwiazdek zuchowych i stopni,
 - wymagania na gwiazdki zuchowe,
 - wymagania na stopnie harcerzy i wędrowników,
 - sylwetki Harcerza Rzeczypospolitej
- 1.2. Załączniki:
- 1.2.1. Uzupełnieniem regulaminu są „Zasady Metodyczne”, wprowadzone rozkazem Naczelnika, zawierające:
- metodykę gwiazdek zuchowych i stopni harcerskich,
 - systematykę zagadnień w próbach,
 - tabele celów i zagadnień wychowawczych w stopniach.
- 1.2.2. Uzupełnieniem regulaminu są jednolite dla całej Organizacji Harcerzy książeczki odpowiednio na stopień młodzika, wywiadowcy, ćwika i książeczka dla wędrownika wprowadzone rozkazem Naczelnika.
- 1.2.3. Wymienione w pkt. 1.2.1 i 1.2.2 pozycje są jedynie pomocami metodycznymi dla instruktorów i harcerzy, których zadaniem jest ułatwić funkcjonowanie systemu stopni.

2. Podział wiekowy.

Stopnie zdobywane są w odpowiednich przedziałach wiekowych:

Nazwa stopnia / gwiazdki	Wiek	Klasa	Szkoła	Drużyna
Pierwsza gwiazdka	8	2	Podstawowa	Gromada Zuchów
Druga gwiazdka	9	3		
Trzecia gwiazdka	10	4		
Młodzik	11	5	Podstawowa	Harcerzy
Wywiadowca	12	6	Gimnazjum	
	13	1		
Ćwik	14	2		
	15	3		
Harcerz Orli	16	1	Liceum szk. ponadgimn.	Wędrowników
	17	2		
Harcerz Rzeczypospolitej	od 18	od 3		

3. Oznaczenie stopni.

3.1. Oznaczenie stopni harcerskich.

Stopnie oznaczane są wyłącznie na krzyżu w następujący sposób.

Nazwa stopnia	Oznaczenie.
Młodzik	Krzyż Harcerski

Wywiadowca	Srebrna lilijka na krzyżu.
Ćwik	Złota lilijka na krzyżu.
Harcerz Orli	Złota lilijka i złoty krąg na krzyżu.
Harcerz Rzeczypospolitej	Złota lilijka, złoty krąg i złoty wieniec na krzyżu.

3.2. Oznaczenie gwiazdek zuchowych.

Gwiazdki zuchowe oznaczane są w następujący sposób:

Nazwa	Oznaczenie.
Zuch pierwszej gwiazdki	gwiazdka pod Znaczką Zucha
Zucha drugiej gwiazdki	dwie gwiazdki pod Znaczką Zucha
Zuch trzeciej gwiazdki	Trzy gwiazdki pod Znaczką Zucha

4. Przyrzeczenie harcerskie i Obietnica zucha.

4.1 Przyrzeczenie harcerskie.

- 4.1.1. Harcerz składa Przyrzeczenie i otrzymuje Krzyż Harcerski po zdobyciu pierwszego stopnia.
- 4.1.2. Harcerz przychodzący do drużyny wędrowniczej, w wieku powyżej 15 lat, jest dopuszczony do złożenia Przyrzeczenia i otrzymuje Krzyż Harcerski decyzją drużynowego.
- 4.1.3. Osoba dorosła jest dopuszczona do złożenia Przyrzeczenia i otrzymuje Krzyż Harcerski odpowiednio decyzją drużynowego, przewodniczącego kręgu harcerzy starszych lub hufcowego, po odbyciu Próby dorosłego harcerza.
- 4.1.4. Przyrzeczenie Harcerskie można złożyć tylko na ręce Instruktora ZHR

4.2. Obietnica Zucha.

- 4.2.1. Zuch składa Obietnicę Zucha i otrzymuje Znaczek Zucha na podstawie decyzji drużynowego po minimum trzymiesięcznym pobycie w gromadzie.
- 4.2.2. Obietnicę Zucha można złożyć tylko na ręce Instruktora ZHR.

5. Rozpoczęcie zdobywania stopni przez osoby przychodzące do ZHR.

- 5.1. Zuch trzeciej gwiazdki rozpoczyna automatycznie zdobywanie stopnia młodzika.
- 5.2. Chłopiec przychodzący do ZHR rozpoczyna zdobywanie stopni adekwatnie do wieku: przychodzący w szkole podstawowej do gromady zuchowej od pierwszej gwiazdki a w drużynie harcerzy od stopnia młodzika, w gimnazjum od wywiadowcy, w liceum od stopnia ćwika; z uzupełnieniem ważnych wymagań stopni poprzedzających.
- 5.3. Próbę harcerza należy odbyć przed rozpoczęciem zdobywania pierwszego stopnia.
- 5.4. Osoba dorosła przychodząca do ZHR rozpoczyna zdobywanie stopni od stopnia Harcerza Orlego po odbyciu Próby dorosłego harcerza.

6. Prowadzenie prób i nadawanie stopni.

- 6.1. Zdobywanie gwiazdek zuchowych prowadzi drużynowy. W przypadku, gdy drużynę prowadzi p.o. drużynowego, nadzór nad zdobywaniem gwiazdek należy do obowiązków opiekuna drużyny - instruktora ZHR.
- 6.2. Gwiazdki zuchowe przyznaje zawsze drużynowy.

- 6.3 Zdobywanie stopnie młodzika, wywiadowcy i ćwika prowadzi drużynowy. W przypadku, gdy drużynę prowadzi p.o. drużynowego, nadzór nad zdobywaniem stopni należy do obowiązków opiekuna drużyny - instruktora ZHR.
- 6.4 W przypadku, gdy drużynę prowadzi p.o. drużynowego próbę na stopień młodzika, wywiadowcy i ćwika otwiera rozkazem hufcowy na wniosek p.o. drużynowego. Gdy p.o. drużynowego posiada stopień Harcerza Orlego lub Harcerza Rzeczypospolitej, to otwiera próby na wyżej wymienione stopnie rozkazem drużyny.
- 6.5 Stopnie młodzika, wywiadowcy i ćwika przyznaje odpowiednio drużynowy lub hufcowy na wniosek p.o. drużynowego.
- 6.6 Zdobywanie stopni Harcerza Orlego i Harcerza Rzeczypospolitej prowadzi kapituła stopni powoływana rozkazem właściwej jednostki, pozostałe stopnie nie są zdobywane w kapitule.
- 6.7 Funkcją opiekuna próby objęte są jedynie stopnie HO i HR, dla zdobywania stopni HO i HR opiekunem próby jest:

Nazwa stopnia	Opiekun
Harcerz Orli	Harcerz w stopniu co najmniej HO
Harcerz Rzeczypospolitej	Harcerz w stopniu HR

- 6.8 Przy otwieraniu próby w innej jednostce niż macierzysta wymagana jest zgoda bezpośredniego przełożonego.

7. Kapituły.

- 7.1. Minimalny skład kapituły uprawnionej do prowadzenia prób tworzą:

Kapituła HO	Przewodniczy kapitule instruktor ZHR w stopniu HR. W skład kapituły wchodzi ponadto min. dwóch harcerzy w stopniu HO.
Kapituła HR	Przewodniczy kapitule co najmniej podharczmistrz w stopniu HR. W skład kapituły wchodzi ponadto min. dwóch harcerzy w stopniu HR.

- 7.2. Kapituły HO powoływane i rozwiązywane są przez właściwych Hufcowych w porozumieniu z Przewodniczącym Chorągwiej Kapituły HR.
- 7.3. Kapituły HO przy Harcerskich Kręgach Kleryckich powoływane i rozwiązywane są przez osobę mianującą Przewodniczącego Kręgu.
- 7.4. Kapituły HR powoływane i rozwiązywane są przez właściwych Komendantów Chorągwi lub Namiestników.
- 7.5. Dokumentacja kapituły HO w hufcu stanowi część dokumentacji Hufca i wraz ze zmianą Przewodniczącego jest przekazywana Hufcowemu.
- 7.6. Dokumentacja kapituły HO w kręgu kleryckim jest częścią dokumentacji Rady Harcerskich Kręgów Kleryckich i wraz ze zmianą Przewodniczącego Kapituły jest przekazywana Przewodniczącemu RHKK.

8. Kapituła Stopnia HR.

- 8.1. Zadania Kapituły.
- 8.1.1. Kapituła sprawuje opiekę nad poziomem zdobywania stopni na właściwym dla niej terenie.
- 8.1.2. Kapituła buduje środowisko Harcerzy Rzeczypospolitej, organizuje działania dotyczące problematyki ideowo-wychowawczej.
- 8.2 Kadencja Kapituły HR kończy się wraz z zakończeniem kadencji Komendanta jednostki organizacyjnej, przy której ona działa.

8.3. Posiedzenia kapituły, otwarcie i zamknięcie stopnia.

- 8.3.1. Przy otwieraniu stopnia w innej jednostce niż macierzysta wymagana jest:
- obecność zdobywającego,
 - pisemna zgoda komendanta jednostki macierzystej,
 - pisemne powiadomienie macierzystej kapituły.
- 8.3.2. Przy otwieraniu i zamykaniu stopnia wymagane są:
- obecność opiekuna,
 - program próby lub odpowiednio pisemne sprawozdanie z jej przebiegu wraz z dokumentacją przeprowadzonych zadań.
- 8.3.3. Kapituła HR wnioskuje pisemnie do Komendanta o otwarcie i zamknięcie próby w rozkazie. Wniosek może być składany drogą elektroniczną, lecz z zastrzeżeniem, że Kapituła ma obowiązek posiadać w dokumentacji wydrukowaną kopię takiego wniosku.
- 8.3.4. Kapituła HR opracowuje jednolity sposób nadawania stopnia HR, stanowiący tradycję kapituły.

8.4. Dokumentacja.

- 8.4.1. Kapituła HR ma obowiązek prowadzić archiwum zawierające:
- karty prób na stopnie,
 - programy prób na stopnie,
 - sprawozdania z prób na stopnie,
 - protokoły z posiedzeń Kapituły podpisane przez obecnych,
 - ewidencję prowadzonych i zamkniętych prób na stopnie,
 - ewidencję nadanych stopni HR zawierającą liczbę i numer rozkazu nadania stopnia, imiona i nazwiska zdobywającego i opiekuna.
- 8.4.2. Dokumentacja kapituły HR stanowi część dokumentacji Chorągwi i wraz ze zmianą przewodniczącego jest przekazywana Komendantowi Chorągwi.

9. System zdobywania gwiazdek i stopni.

9.1. System zdobywania gwiazdek zuchowych.

- 9.1.1. Warunkiem rozpoczęcia zdobywania gwiazdki jest osiągnięcie przez zucha odpowiedniego wieku (punkt 2 regulaminu).
- 9.1.2. Rozpoczęcie zdobywania gwiazdki jest aktem obrzędowym (np. wręczenie zuchowi postaci symbolizującej daną gwiazdkę, która będzie sukcesywnie zakolorowywana).
- 9.1.3. Zdobywanie gwiazdek powinno być realizowane zgodnie z obrzędowością danej gromady.
- 9.1.4. Przyznanie gwiazdki.
- 9.1.4.1. Przyznanie gwiazdki następuje po zrealizowaniu wszystkich wymagań z każdego koloru.
- 9.1.4.2. Przyznanie gwiazdki wiąże się z złożeniem Obietnicy Zucha, zuch wypowiada słowa: "Obiecuję być dobrym zuchem pierwszej/ drugiej/ trzeciej gwiazdki i zawsze przestrzegać Prawa Zucha".

9.2. System zdobywania stopni młodzika, wywiadowcy, ćwika.

- 9.2.1. Dopuszczenie do zdobywania stopnia następuje poprzez:
- spełnienie wymaganego wieku,
 - ogłoszenie w rozkazie właściwej jednostki,
 - wydanie książeczki i karty zdobywania stopnia,
 - wyznaczenie funkcji w zastępie będącej elementem próby,
- 9.2.2. Karta zdobywania stopnia:
- zawiera wszystkie wymagania regulaminowe,
 - może zawierać wymagania dodatkowe,
 - wykonana jest zgodnie z tradycją drużyny.
- 9.2.3. Harcerz zbiera poświadczenia swojej wiedzy i umiejętności oraz z zakresu harcerskiego wtajemniczenia aż do momentu, w którym uzna, że jest gotowy przystąpić do prób pracy nad sobą i służby.
- 9.2.4. Drużynowy uznaje, że harcerz zdobył odpowiednią wiedzę i umiejętności oraz posiadał odpowiednie harcerskie wtajemniczenie, aby przystąpić do prób pracy nad sobą i służby.

- 9.2.5. Zdobywający stopień przeprowadza rozmowę z drużynowym, podczas której drużynowy wyznacza mu próbę w zakresie pracy nad sobą i służby.
- 9.2.6. Realizacja zadań próby.
- zbieranie pozostałych poświadczeń zdobytej wiedzy i umiejętności
 - zbieranie pozostałych poświadczeń z zakresu harcerskiego wtajemniczenia,
 - realizacja zadań pracy nad sobą,
 - realizacja zadań służby.

Próby powinny trwać odpowiednio:

Nazwa stopnia	Czas trwania próby
Młodzik	3 – 9 miesięcy
Wywiadowca	6 – 12 miesięcy
Ćwik	9 - 15 miesięcy

- 9.2.7. Podsumowanie realizacji zadań z zakresu pracy nad sobą i służby odbywa się poprzez rozmowę z drużynowym, w czasie której omawiane są sukcesy i porażki próby.
- 9.2.8. Aby być dopuszczonym do próby końcowej, harcerz musi uzyskać:
- zaliczenie kompletu wymagań wiedzy i umiejętności oraz harcerskiego wtajemniczenia,
 - zaliczenie przez drużynowego zadań z obszaru praca nad sobą i służba,
 - zaliczenie służby w zastępie na wyznaczonej funkcji,
- 9.2.9. Próba końcową jest odpowiednio:
- dla młodzika - bieg harcerski jako próba harcerskiego stylu,
 - dla wywiadowcy - próba z elementami zwiadu, życia polowego i służby,
 - dla ćwika - próba mistrzowska o cechach wyczynu, zaradności i kreatywności.

Próba końcowa powinna trwać odpowiednio:

Nazwa stopnia	Czas trwania próby
Młodzik	4 - 8 godzin
Wywiadowca	6 - 12 godzin
Ćwik	12 - 36 godzin

- 9.2.10. Drużynowy może zaproponować inną formę próby końcowej.
- 9.2.11. Po pozytywnym zamknięciu próby stopień jest przyznawany rozkazem drużynowego.
- 9.2.12. W ciągu dwóch tygodni po wydaniu rozkazu drużynowy winien wpisać stopień do książeczki harcerskiej.

9.3. Tryb zdobywania stopni HO i HR.

- 9.3.1. Spełnienie warunków dopuszczenia do zdobywania danego stopnia.
- 9.3.2. Wybór opiekuna i przygotowanie programu próby.
- 9.3.3. Zatwierdzenie programu próby przez kapitułę.
- 9.3.4. Otwarcie próby rozkazem jednostki, przy której działa kapituła.
- 9.3.5. Realizacja zadań próby.
- 9.3.6. Podsumowanie z opiekunem próby i przygotowanie raportu.
- 9.3.7. Zamknięcie próby przez kapitułę.
- 9.3.8. Przyznanie stopnia rozkazem jednostki, przy której działa kapituła.

10. Inne uregulowania dotyczące wymagań.

- 10.1. Wymagania z zakresu rozwoju religijnego i moralnego są obowiązkową częścią prób indywidualnych na każdy stopień.
- 10.2. W próbach na stopnie młodzika, wywiadowcy i ćwika zaliczenia wymagań z zakresu umiejętności i wiedzy oraz harcerskiego wtajemniczenia dokonuje drużynowy, bądź osoby przez niego upoważnione (np. inni instruktorzy, specjaliści, rodzice, duszpasterz, itd.). Próby indywidualne zalicza drużynowy.
- 10.3. W przypadku osoby nie mogącej z powodów niepełnosprawności fizycznej spełnić części wymagań na stopień, drużynowy może zmienić wymagania w tym zakresie.
- 10.4. Wymagania specjalnościowe - wodne, jeździeckie, ratownicze, lotnicze i wszystkich innych tu nie ujętych specjalności – są dodatkowe i nie likwidują wymogu zaliczenia wszystkich podstawowych wymagań na dany stopień.

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

- 10.5. Wymagania specjalnościowe, jednolite dla każdej specjalności w OH-y, wprowadzane są rozkazem Naczelnika Harcerzy.
- 10.6. Próba na stopień młodzika, wywiadowcy i ćwika może zawierać dodatkowe, związane z tradycjami i specyfiką drużyny wymagania, wprowadzane decyzją drużynowego.

Rozdział II

WYMAGANIA NA GWIAZDKI ZUCHOWE

I. Wymagania na gwiazdki zuchowe.

Regulamin zatwierdzony po raz pierwszy rozkazem Naczelnika L13/93

I.2 Zuch pierwszej gwiazdki.

Kolor czerwony

- zna Prawo Zucha i zgodnie z nim postępuje,
- jest koleżeński i pogodny, nie gniewa się i unika zaczepki,
- umie zachować się w świątyni,
- śpiewa pieśni religijne, np. kolędy,

Kolor żółty

- zna symbole narodowe i umie się wobec nich zachować,
- zna najbliższą okolicę i umie wskazać drogę do najważniejszych punktów,
- ładnie mówi po polsku, nie kaleczy języka brzydkimi wyrazami,

Kolor zielony

- stara się poznać przyrodę i być jej przyjacielem,
- był z gromadą w lesie na zielonej wycieczce,

Kolor niebieski

- jest dla wszystkich grzeczny i uczynny,
- we wszystkim słucha rodziców,
- jest czysty i zachowuje czystość wokół siebie,
- umie posługiwać się igłą, młotkiem...,
- lubi się gimnastykować, płaść, śpiewać,

Kolor fioletowy

- zna symbole i zwyczaje gromady,
- umie oddać pokłon zuchowy,
- chętnie uczestniczy w zajęciach na zbiórce, przestrzega prawideł gry i bez ociągania wykonuje polecenia drużynowego,

I.3 Zuch drugiej gwiazdki.

Kolor czerwony

- jest słowny, odważny, można na nim polegać,
- codziennie stara się czynić coś dobrego,
- wraz z gromadą uczestniczy w obrzędach religijnych,
- pomaga w przygotowaniach świątecznych,

Kolor żółty

- umie zachować się przy oddaniu czci sztandarowi,
- zna zabytki, fakty historyczne dotyczące miejscowości (okolicy),
- nie zaniedbuje się w nauce,

Kolor zielony

- stara się tropić życie przyrody, umie wykorzystać jej dary majsterkując,
- systematycznie opiekuje się zwierzęciem lub rośliną, umie o niej opowiedzieć,
- umie przygotować się do wyprawy i chętnie w niej uczestniczy,

Kolor niebieski

- pomoże mniej zaradnym, stanie w obronie słabszego,
- umie zachować się wobec dorosłych,
- jest pożyteczny, wyręcza rodziców w drobnych pracach domowych, pomaga rodzeństwu,
- sam dba o swoje rzeczy,
- potrafi unikać przeziębienia,
- jeździ na rowerze, wrotkach lub łyżwach itp.,

Kolor fioletowy

- szybko i sprawnie wykonuje polecenia drużynowego i przybocznych,
- przeprowadzi grę, ćwiczenie, płąs w gromadzie,
- wykona element stroju lub dekoracji potrzebny w zabawie,
- narysował lub opisał w księdze lub w piśmie gromady ciekawe zdarzenie,

I.4 Zuch trzeciej gwiazdki

Kolor czerwony

- jest niezawodny, można być pewnym, że powierzone zadanie wykona,
- jest przykładem dla młodszych,
- brał udział np. w jasełkach ,
- wraz z szóstką zaopiekował się miejscem kultu, np. kapliczką przydrożną ,
- odda hołd zmarłym,
- świętował rocznice narodowe, np. 3 V, 11 XI,

Kolor żółty

- wskaże Polskę na mapie świata,
- zna co najmniej kilka słów w innym języku,
- zna kilka legend i opowieści z dziejów Polski,

Kolor zielony

- umie zachować się w lesie, spędził z gromadą kilka godzin obserwując jego życie,
- potrafi wykorzystać dary lasu nie niszcząc środowiska,

Kolor niebieski

- zorganizował grę, zawody, teatr dla dzieci młodszych,
- pomógł osobie starszej, chorej lub niepełnosprawnej,
- potrafi naprawić proste uszkodzenie przedmiotu,
- ma stały przydział obowiązków domowych i sumiennie się z nich wywiązuje,
- szanuje rzeczy cudze i swoje, umie zabezpieczyć je przed zniszczeniem,
- umie pływać lub wykazał się umiejętnościami w innej dyscyplinie sportu,

Kolor fioletowy

- wywiązuje się ze swojej funkcji w gromadzie (np. szóstkowy, kronikarz, gospodarz skarbcza),
- podpatrzy zwyczaje harcerskie,
- zaprzyjaźni się z harcerzem z bratniej drużyny,

Rozdział III

WYMAGANIA NA STOPNIE HARCERZY I WĘDROWNIKÓW

Próba harcerza

Wstęp.

Próba harcerza nie jest stopniem. Czas trwania próby nie może przekraczać 3 miesięcy.

Próbę harcerza przeprowadza się w oparciu o tradycję drużyny. Można także podzielić próbę na trzy próby miesięczne np. próba na mundur, próba na chustę i próba na lilijkę.

Wkraczając na drogę harcerskiej przygody życia, rozpoznaję, czym jest dla mnie harcerstwo. Zakosztowałem przygody, poznałem braterstwo, uczę się wymagać od siebie. Wyraziłem chęć zostania harcerzem. Wiem, że obok przeżycia przygody w harcerskiej drużynie podejmę służbę Bogu, Ojczyźnie i bliźnim.

Wymagania

Poniższe wymagania są jedynie przykładowymi. Próba harcerza jest określana indywidualnie przez drużynowego i zróżnicowana ze względu na chłopca przychodzącego do drużyny.

1. Uzyskał pisemną zgodę od rodziców na wstąpienie do ZHR i przekazał ją drużynowemu.
2. Wie, dlaczego chce być harcerzem. Wie, czego od harcerza wymaga Prawo Harcerskie. Odbił końcową próbę dzielności (harc) ustaloną przez drużynowego.
3. Zna numer, kolor chusty, symbole, nazwę i patrona drużyny, rok założenia drużyny, zna imię i nazwisko drużynowego i zastępowego (adres i tel., e-mail),
4. Umie przywitać się i zameldować po harcersku.
5. Zna symbolikę lilijki harcerskiej. Wie, do czego wzywa go pozdrowienie „Czuwaj !”, rozszyfruje skrót ZHR i wie po czym poznać przynależność do ZHR.
6. Systematycznie i punktualnie uczestniczy w zbiórkach (zastępu i drużyny).
7. Skompletował i szanuje mundur (bluza, spodenki, pas, getry, nakrycie głowy).
8. Prowadzi notatnik harcerski, zna trzy obrzędowe pieśni harcerskie, np. Hymn, Bratnie słowo, Płonie ognisko (wskazane przez zastępowego).

Młodzik

W życiu codziennym staram się być coraz lepszym. Zdobywając nową wiedzę i umiejętności staję się samodzielny i zaradny, potrafię poradzić sobie w lesie, w czasie gier i wędrówek, posiadam podstawowe umiejętności samarytańskie, czytam mapę i posługuję się środkami łączności. W potrzebie można na mnie liczyć, razem z przyjaciółmi z zastępu szukam osób potrzebujących, by służyć im pomocą. Odróżniam dobro i zło, postępuję według wskazań wiary, staram się być wierny Prawu Harcerskiemu. Moja rodzina ma we mnie wsparcie, a koleżanki obrońcę. Poznaję najnowszą historię Polski i zaczynam rozumieć jej współczesność, poszerzam swoje horyzonty i rozpoznaję talenty. Jestem sprawny fizycznie, zawsze schludny i czysty.

Próba (od 3 do 12 miesięcy)

Uwaga: Zdobycie sprawności wpisanej przy konkretnym wymaganiu automatycznie zalicza dane wymaganie! Do dopuszczenia do próby końcowej wymagane jest zdobycie min. trzech sprawności jednogwiazdkowych.

I. Praca nad sobą

Próby stałe

Lp.	Wymagania	Sprawność	Uwagi	zaliczenie
1.	Zna na pamięć Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie, rozumie je i stosuje w życiu codziennym.			
2.	Odróżnia dobro i zło, robi wieczorny rachunek sumienia (wie czym jest sumienie). Systematycznie się modli rano i wieczorem. W niedziele i święta uczestniczy we Mszy Świętej.			
3.	Zaprezentował w zastępie swoje hobby, powiedział o nim krótką gawędę.			
4.	Brał udział w grach terenowych, wycieczce pieszej lub rowerowej. Wykazał zaradność w zastępie, na biwaku i w domu.			
5.	Potrafi mądrze korzystać z telewizji, komputera i internetu.			

Próby indywidualne

Lp.	Próba indywidualna	Uwagi	zaliczenie
1.			
2.			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

3.			

Pod opieką drużynowego opracował trzy próby wg poniższych wymagań:

1. Jest karny i obowiązkowy, punktualny i słowny - zapisuje ustalone terminy i wyznaczone zadania, odrabia na czas lekcje i jest zawsze przygotowany.
2. Podjął walkę ze swoją wadą.
3. Jest odważny – potrafi opanować strach przed zjawiskami naturalnymi, bronić swojego zdania.
4. Poprawił wyniki w nauce.
5. Stara się być pogodnym, radosnym i cierpliwym oraz stara się opanować swój strach lub nieśmiałość (np. w ciemności, burzy, przed zwierzętami).
6. Jest rycerski wobec dziewcząt, zawsze mogą liczyć na jego pomoc.
7. Systematycznie bierze udział w zbiórkach zastępu i drużyny, dobrze pełni wyznaczoną funkcję w zastępie.
8. Regularnie spełnia dobre uczynki, dzięki nim odnajduje satysfakcję z bycia pomocnym.
9. Poprawił swoją sprawność fizyczną, w jednej z dziedzin sportu wykazał się wyższymi umiejętnościami (poprawił swoje wyniki w bieganiu, pływaniu, zdobył kartę rowerową, kartę pływacką, itd.)

II. Wiedza i umiejętności

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Wie kim był Patron Harcerstwa Polskiego - bł.ks.phm. S.W.Frelichowskiego.			
2.	Umie zaśpiewać „Modlitwę Harcerską”, „Kiedy ranne wstają zorze” i „Apel Jasnogórski”,			
3.	Potrafi zachować się w kościele, miejscach kultu religijnego i wobec symboli/znaków religijnych.			
3.	Narysował mapę zamieszkania swojej bliższej i dalszej rodziny. Wie, jaki zawód wykonują jego rodzice.			
4.	Rozpoznaje świat kultury, w ciekawej formie podzielił się z zastępem wrażeniami z obejrzonej wystawy, sztuki, filmu czy przeczytanej książki.			
5.	Zna zasady zachowania przy stole, okazywania szacunku starszym i rycerskości wobec dziewcząt - stosuje je w praktyce.			
6.	Zaśpiewa Hymn Narodowy, zna godło i barwy RP oraz wie kto jest prezydentem RP.			
7.	Wie, kiedy datuje się powstanie Polski, wymieni najważniejsze postacie i daty (po min. 10) z dziejów Polski.			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

8.	Zna daty okupacji niemieckiej i sowieckiej Polski w XX w.			
9.	Wymieni po 3 nazwy najważniejszych: gór, rzek, Parków Narodowych i 6 największych miast w Polsce.			
10.	Zna nazwy państw UE i rozróżni ich flagi oraz wymieni nazwy dziesięciu stolic europejskich.			
11.	Wskaże na planie swojej miejscowości najważniejsze obiekty zabytkowe, ulice, budynki, urzędy (np. urząd gminy, poczta, straż pożarna, policja, apteka, pogotowie ratunkowe).			
12.	Na zbiórce zastępu przedstawił postać i twórczość wybranego pisarza/poety.			
13.	Rozróżnia mowę naszych sąsiadów. Przygotował prostą wypowiedź w dowolnym języku obcym.			

III. Harcerskie wtajemniczenie

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Opowie o powstaniu skautingu i harcerstwa, wie kim był generał Baden-Powell i Andrzej Małkowski, zna główne okresy z historii harcerstwa.			
2.	Zaśpiewa Hymn Harcerski i zna jego historię, zaśpiewa trzy inne piosenki harcerskie (Płonie Ognisko, Bratnie słowo, Idzie noc).			
3.	Wyjaśni symbolikę Krzyża i Lilijki harcerskiej. Zna oznaczenia stopni harcerskich i instruktorskich oraz funkcji w drużynie.			
4.	Zna rok założenia drużyny i 3 fakty z jej dziejów.			
5.	Zna zwyczaje zastępu (godło, okrzyk). Zna sieć alarmową zastępu. Szybko stawił się na zbiórkę alarmową. Zna zwyczaje przy ognisku. Wyjaśni co oznacza zawołanie „czuwaj”.			
6.	Zna musztrę harcerza - poprawnie zameldował się, odliczył w szeregu i wykonał zwroty.			
7.	Skompletował pełny mundur harcerski (w tym: 1 m linki, finkę, agrałki, guziki, przybory do szycia, opatrunek, legitymację).			
8.	Rozpoznał 10 roślin pospolitych, 5 drzew, 10 zwierząt i 5 owadów.			
9.	Cicho porusza się po lesie (pełzanie, wędrowanie, ukrycie się). Rozpoznaje tropy 5 gatunków zwierząt, na podstawie odnalezionych tropów wskazał ścieżki zwierząt. W lesie nie pozostawia śladów swojej obecności.			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

10.	Potrafi ustawić ognisko jednym sposobem, tak, by zapaliło się od jednej zapalniczki, przestrzega zasad ochrony lasu przed ogniem.			
11.	Prawidłowo spakował plecak na dwudniową wycieczkę i na alarm 24h, zrolował i przytroczył koc lub śpiwór.			
12.	Wyznaczył kierunki świata wg busoli, słońca i cech przedmiotów terenowych. Zorientował mapę. Rozpoznał podstawowe znaki topograficzne (min. 20), posługuje się znakami patrolowymi.			
13.	Zna swe wymiary: szerokość dłoni, piędź (wymiar rozpostartej dłoni od końca kciuka do końca palca wskazującego), wysokość do pasa, długość kroku.			
14.	Posługuje się alfabetem szyfrowym i potrafi nadawać alfabetem Morse'a.			
15.	Potrafi stworzyć i posługiwać się siecią alarmową, zaadresować i nadać list i paczkę.			
16.	Posiada własne konto e-mail, posługuje się komunikatorem internetowym.			
17.	Wyznaczy miejsce i rozbije na nim namiot turystyczny, potrafi go zwinąć. Zna zasady konserwacji namiotu.			
18.	Potrafi zawiązać min. 4 węzły (np. płaski, rybacki, pętla zaciągająca się i nie zaciągająca się) i stosuje je w praktyce.			
19.	Bezpiecznie posługuje się toporkiem, piłą i saperką. Zaprojektował i wybudował proste urządzenie obozowe. Konserwuje narzędzia pionierskie.			
20.	Ugotował prosty posiłek na własnoręcznie zbudowanej kuchni polowej i spożył go wraz z zastępem. Potrafi zrobić kanapkę, usmażyć jajecznicę.			
21.	Zna skład apteczki zastępu i zastosowanie każdego elementu, potrafi opatrzyć proste skaleczenie, obtarcie, zaradzić w przypadku odmrożenia, oparzenia, zaprószenia oka. Potrafi wezwać pomoc do osoby rannej/chorej.			
22.	Systematycznie oszczędza, potrafi rozliczyć się z powierzonych pieniędzy. Regularnie płaci składki harcerskie.			
23.	Przyszył guzik, zszył rozprucie, przyszył plaketkę. Jego mundur i ubranie jest zawsze czyste i schludne.			
24.	Potrafi strzelać z wiatrówki, osiągnął min. 40% punktów.			

IV. Służba

Lp.	Wymagania	Sprawność	Uwagi	zaliczenie
1.	Brał z drużyną udział w uroczystościach			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	religijnych w parafii, w Dniu Papieskim.			
2.	Pomógł w przygotowaniu świąt religijnych w domu.			
3.	Ma stałe obowiązki domowe, z których się sumiennie wywiązuje.			
4.	Własnoręcznie wykonał upominek dla jednego z rodziców lub kogoś z rodziny.			
5.	Wykonuje jeden dobry uczynek dziennie.			
6.	Jest koleżeński, pomógł w nauce koledze, koleżance z klasy bądź podwórka. Okazuje szacunek osobom starszym.			
7.	Uczestniczył w obchodach patriotycznych, w harcerskiej grze historycznej.			
8.	Systematycznie uczestniczy w zbiórkach zastępu i drużyny oraz pełni wyznaczoną funkcję w zastępie.			
9.	Pełnił z zastępem wyznaczoną służbę (w kuchni, w magazynie, na warcie, porządkową w harcówce, itp.)			

Próba końcowa

(w formie biegu podsumowującego, 4 – 8 h)

Drużynowy dopuszcza do biegu po spełnieniu wymagań próby.

Forma i pełna zawartość merytoryczna biegu zależy od drużynowego, przy czym ma sprawdzać poniższe umiejętności harcerskie:

1. Umiejętność poruszania się po lesie, rozpoznawania roślin i tropów.
2. Umiejętność układania, zabezpieczania i rozpalania ognia, przygotowania ciepłego posiłku w warunkach polowych.
3. Umiejętność czytania mapy, orientowania się w terenie, poruszania się po znakach patrolowych.
4. Umiejętność sygnalizacji alfabetem Morse'a, szyfrowania i odczytywania informacji.
5. Umiejętność udzielania pierwszej pomocy na najbardziej podstawowym poziomie.
6. Wiedza na temat historii i obyczajów drużyny i zastępu.
7. Wiedza o najważniejszych faktach z historii Harcerstwa, ze szczególnym uwzględnieniem historii ZHR, pobieżna znajomość najnowszej historii Polski.

Wywiadowca

Jestem samodzielny, potrafię pokierować pracą innych. Odkrywam istotę wiary i kieruję się nauką Chrystusa w życiu codziennym. Odnajduję potrzebujących wokół siebie, pomagam im i zachęcam innym do pomocy ubogim. Poradzę sobie samotnie w lesie, zbuduję schronienie, znajdę produkty i ugotuję posiłek. Odnajdę drogę i odczytam mapę, na podstawie własnych szkiców narysuję plan dowolnej okolicy. Potrafię przekazywać wiadomości w terenie i w sieci. Staram się być przykładem dla swoich rówieśników, jestem podporą dla słabszych i otaczam opieką dziewczęta. W domu podejmuję się stałych obowiązków. Znam genezę harcerstwa i jego dzieje, rozumiem strukturę i historię ZHR. Znam historię Polski ostatniego wieku i rozumiem jej związek z współczesnością. Rozpoznaję i rozwijam swoje talenty, poznaję dorobek kulturowy Polski i Europy. Pracuję nad tężyzną fizyczną, uprawiam wybraną dziedzinę sportu.

Próba (od 6 do 12 miesięcy)

Uwaga: Zdobycie sprawności wpisanej przy konkretnym wymaganiu automatycznie zalicza dane wymaganie! Do dopuszczenia do próby końcowej wymagane jest zdobycie min. trzech sprawności dwugwiazdkowych.

I. Praca nad sobą

Próby stałe

Lp.	Wymagania	Sprawność	Uwagi	zaliczenie
1.	Systematycznie uczestniczy w życiu sakramentalnym. Rozumie 10 Przykazań Bożych, porówna Dekalog z Prawem Harcerskim, wskaże podobieństwa.			
2.	Potrafi ocenić postawę swoją i cudzą w odniesieniu do Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego.			
3.	W swym otoczeniu wskaże przykłady dobra i zła oraz występujące zagrożenia. Stara się zło dobrem zwyciężać.			
4.	Wykonał prostą pracę artystyczną, np. fotografia, rysunek, zdobnictwo obozowe, monodram, napisał wiersz lub pokierował przygotowaniem przedstawienia zastępu.			
5.	Przeczytał 3 książki spoza zestawu lektur szkolnych, obejrzał sztukę teatralną, był na przedstawieniu operowym. Na temat jednej nich wygłosił dla ZZ-tu kilkuminutową mowę zbudowaną wg reguł retoryki.			
6.	Stara się być przyjazny i opiekuńczy wobec dziewcząt, zorganizował wspólną grę/zbiórkę/zabawę zastępu harcerzek i harcerzy.			
7.	Potrafi uzasadnić szkodliwość stosowania używek, propaguje w swoim środowisku pozaharcerskim postawę abstynencji od			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	alkoholu, tytoniu i narkotyków.			
8.	Uprawia codzienną gimnastykę poranną. Jest wysportowany. Stosuje zasady higieny osobistej.			
9.	Przeszedł próbę dzielności np. broniąc (w szkole, na podwórku) słabszych i pokrzywdzonych lub służąc bliźnim			

Próby indywidualne

Lp.	Próba indywidualna	Uwagi	zaliczenie
1.			
2.			
3.			
4.			

Pod opieką drużynowego opracował cztery próby wg poniższych wymagań:

1. Jest rzetelny (punktualny, słowny, uczciwy). Systematycznie oszczędza i regularnie płaci składki harcerskie.
2. Jest obowiązkowy, wytrwały i systematyczny, planuje swe zajęcia, zapisuje ich plan w notatniku i sprawdza realizację.
3. Pogodnie pokonuje przeciwności. Panuje nad swym złym humorem i nad językiem. Potrafi wybaczać.
4. Potrafi poświęcać własne przyjemności dla obowiązków, służby, dobra zastępu i jego członków. Jest koleżeński.
5. Potrafi opisać swoje najważniejsze zalety i największe wady oraz podjąć próbę eliminacji jednej z wad.
6. Przeszedł próbę silnej woli (np. tydzień bez gier komputerowych, TV, słodczy). Potrafi wskazać, co to jest wolność człowieka i jakie są jej granice.
7. Potrafi wskazać i uzasadnić, kto i dlaczego jest dla niego wzorem człowieka i autorytetem.
8. Pracuje nad swoją sprawnością fizyczną, poprawia swoje wyniki sportowe, podjął się systematycznego trenowania wybranej dyscypliny.

II. Wiedza i umiejętności

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Zna życiorys i opowie o bł. ks. phm. S.W.Frelichowskim, na podstawie wybranych słów Patrona Harcerstwa przygotuje gawędę dla zastępu.			
2.	Zna podstawowe zasady służby przy			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	ołtarzu.			
3.	Potrafi poprowadzić modlitwę poranną i Anioł Pański. Ułożył modlitwę, którą poprowadził na biwaku, wycieczce lub obozie.			
4.	Potrafi opowiedzieć o dziejach swojej rodziny trzy pokolenia wstecz, rozumie i potrafi uzasadnić podział obowiązków w rodzinie oraz zakres własnych obowiązków.			
5.	Zna i rozumie zasady kultury osobistej, taktownie traktuje dziewczęta i kobiety, w razie potrzeby staje w ich obronie.			
6.	Wie czym jest Zgromadzenie Narodowe i rozumie jego rolę, wie kto jest marszałkiem Sejmu i Senatu oraz Premierem Rządu RP.			
7.	Wybierze jeden okres z historii Polski i przygotuje o nim grę na zbiórkę zastępu.			
8.	Rozumie, jakie miejsce w Europie zajmowała Polska na przestrzeni swoich dziejów i wie, jakie powinna zajmować współcześnie.			
9.	Potrafi scharakteryzować dzieje okupacji sowieckiej (1945 – 1989), wie jak wyglądało odzyskanie niepodległości i powstanie III RP.			
10.	Potrafi opisać współczesną Polskę: wskaże główne szlaki i punkty komunikacyjne, zabytki przyrody, zabytki kultury, regiony Polski, przykłady miejsc życia kulturalnego, naukowego i religijnego w Polsce.			
11.	Wie czym jest UE, rozumie jej genezę, cel istnienia i miejsce Polski w jej strukturach.			
12.	Zna historię swojej miejscowości, wskaże zabytki i osobliwości przyrody, zna historię swojej szkoły i parafii.			
13.	Wybrał jedną z dziedzin wiedzy, w której się specjalizuje, na podstawie pozyskanych informacji przygotował grę/zbiórkę zastępu.			
14.	Umie porozumieć się w podstawowych sprawach w wybranym języku obcym, nawiązał stałą korespondencję z obcojęzycznym rówieśnikiem.			

III. Harcerskie wtajemniczenie

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Zna schemat organizacyjny ZHR i nazwiska Przewodniczącego, Naczelnika, Komendanta Chorągwi i hufcowego, potrafi uzasadnić odrębność OH-ek i OH-y i rozumie budowę ZHR.			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

2.	Zna genezę powstania skautingu i harcerstwa, wie kim są wymienione osoby i potrafi wygłosić gawędę o jednej z osób ważnych w dziejach skautingu i harcerstwa: R.Baden-Powell, O.Małkowska, A.Małkowski, Ks. Lutostański, ks. Mauersberger, St. Sedlaczek, A. Kamiński, F.Marciniak, St. Broniewski, T.Strzembosz.			
3.	Opowie o działaniu Szarych Szeregów i Hufców Polskich w czasie II wojny światowej, o dziejach harcerstwa pod okupacją sowiecką.			
4.	Opowie dlaczego powstał ZHR i o 5 najważniejszych faktach z historii ZHR.			
5.	Przeczytał min. dwie książki harcerskie (np. „Wilk, który nie śpi”, "Kamienie na szaniec")			
6.	Zna dzieje, zwyczaje i obrzędy swojej drużyny. Rozpoznaje drużyny należące do jego hufca.			
7.	Jego mundur jest w nienagannym stanie. Umie uczestniczyć w musztrze apelowej i marszowej swojej drużyny, poprowadzi musztrę zastępu, zna zasady służby wartowniczej.			
8.	Śpiewa 10 piosenek harcerskich, nie licząc obrzędowych.			
9.	Rozpoznaje rodzaje drzew w Polsce, krzewów, zbóż, zwierząt, ptaków i owadów oraz owoce leśne. Odróżnia grzyby jadalne od trujących. Rozpoznaje znaki zapowiadające zmianę pogody.			
10.	Rozróżnia najczęściej spotykane ślady zwierząt i ptaków. Potrafi udawać głos zwierzęcia czy ptaka, podpatrzeć i opisać zachowanie dzikiego zwierzęcia (np. sfotografować).			
11.	Kierował budową schronienia i bezpiecznej przeprawy przez przeszkodę wodną.			
12.	Kierował budową schronienia i bezpiecznej przeprawy przez barierę wodną.			
13.	Wyzначył sobie i przeszedł próbę zręczności (np. wykonał ewolucje na rowerze, łyżwach, deskorolce itp.), ćwiczy pamięć (np. w grze w Kima), zdobył kartę pływacką.			
14.	Przygotował kilkugodzinną wycieczkę zastępu. Dowiedział się i opowiedział o ciekawym obiekcie na trasie wędrówki. Skorzystał z rozkładu jazdy (PKP, PKS).			
15.	Pracuje nad swoją tężyzną fizyczną - wyznaczył sobie wymagania i je wypełnił (np. przebył krokiem skautowym 1,5 km, przeskoczył rów szeroki na 2,5 m, przeszedł przez płot			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	wysoki na 2 m, rzucił celnie kamieniem na odległość 25 m.)			
16.	Zmierzył wysokość drzewa i szerokość rzeki. Potrafi narysować mapę drogi za pomocą „jodełki”. Z pamięci wykonał szkic przebytej drogi. Dotarł do celu na podstawie szkicu.			
17.	Zaprojektował i wykonał urządzenie namiotowe (pryczę, półkę, itp.) oraz element zdobnictwa, sprawnie posługuje się narzędziami pionierskimi, potrafi je konserwować.			
18.	Zaplanował i ugotował obiad dla zastępu w warunkach polowych, obozowych.			
19.	Zmierzył tętno, opatrzył ranę lub poparzenie, udzielił pomocy np. przy zaproszeniu oka, ukąszeniu przez owady (np. osę, szerszenia) i zmiję, założył opatrunek i temblak, unieruchomił kończynę, udzielił pomocy zemdlonemu, zaimprovizował nosze, ma osobistą apteczkę na wycieczkę i biwak, pełnił funkcję sanitariusza.			
20.	Zaoszczędził lub zarobił na biwak, uczestniczył w działalności gospodarczej drużyny (praca zarobkowa, dbanie o sprzęt obozowy).			
21.	Sprawnie posługuje się komputerem, zdobył komplet informacji na wybrany temat i przedstawił je w postaci prezentacji multimedialnej, założył stronę www, którą systematycznie prowadzi.			
22.	Dbą o sprzęty domowe, radzi sobie z naprawą i konserwacją roweru, piłki, itp.			
23.	Potrafi uprać i uprasować swoje ubrania, naprawił drobne rozprucia.			
24.	Potrafi ułożyć ognisko min. dwoma sposobami, ułożył je w trudnych warunkach pogodowych i rozpałił trzema zapawkami			
25.	Strzela celnie z wiatrówki, broni krótkiej, potrafi celnie strzelać z łuku, czułgać się niezauważenie, maskować w terenie.			

IV. Służba

Lp.	Wymagania	Sprawność	Uwagi	zaliczenie
1.	Uczestniczył w przygotowaniu Mszy św. na obozie lub biwaku. Przygotował miejsce Mszy Świętej (np. kapliczka, ołtarz polowy) i pełnił służbę liturgiczną (ministrant, lektor, kantor, ceremoniarz).			
2.	Przygotował z zastępem przedstawienie			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	dotyczące fragmentu z życia Jezusa, bądź inną scenkę biblijną lub ewangelizacyjną, które zostało zaprezentowane na forum pozaharcerskim (spotkanie KPH, szkoła, parafia, itd.)			
3.	Wziął udział w harcerskiej służbie drużyny podczas uroczystości religijnych (Droga Krzyżowa, Warta przy Grobie Pańskim, Boże Ciało, inne).			
4.	Pamięta o rocznicach rodzinnych i imieninach, umie je uczcić. Uczestniczył z zastępem/drużyną w przygotowaniu Dnia Matki, Ojca, Babci lub Dziadka (np. podczas zbiórki).			
5.	Aktywnie pomaga rodzicom w pracach domowych, dba o porządek w swych rzeczach i w pokoju, w którym mieszka.			
6.	Zorganizował zabawy dla młodszych dzieci (na podwórku, dla rodzeństwa itp.). Poprowadził gry lub zabawy w zastępie.			
7.	Dostrzegł ubóstwo, wymyślił i pomógł komuś prawdziwie ubogiemu, tak aby jak najmniej osób o tym wiedziało (zadanie pod nadzorem drużynowego).			
8.	Z zastępem odkrywa i dba o miejsca pamięci narodowej. Bierze udział w obchodach patriotycznych i wyjaśni z jakim wydarzeniem się one wiążą.			
9.	Pełni stałą funkcję w zastępie, opiekuje się młodszym/nowym harcerzem, wraz z zastępem przygotował i przeprowadził grę dla innego zastępu z drużyny lub dla gromady zuchów. W miarę możliwości wtajemniczył w życie harcerskie zucha trzeciej gwiazdki.			
10.	Pełnił służbę porządkową, wartowniczą bądź sztandarową podczas uroczystości patriotycznych.			
11.	Pełnił służbę informacyjną, np. przygotował wystawę zdjęć z obozu, napisał notatkę z biwaku drużyny na stronę www, itp.			

Próba końcowa

(w formie biegu podsumowującego, 6 – 12 h)

Drużynowy dopuszcza do biegu po spełnieniu wymagań próby.

Forma i pełna zawartość merytoryczna biegu zależna od drużynowego, powinna jednak sprawdzać poniższe umiejętności harcerskie:

1. Umiejętność współistnienia z przyrodą, odnajdywania roślin jadalnych i leczniczych, i użytkowania ich.
2. Umiejętność samodzielnej, krótkiej wędrowki (nocą lub w innych trudnych warunkach).
3. Umiejętność bezbłędnego układania ognisk, rozpalania ich i zabezpieczania, budowy leśnego schronienia.
4. Umiejętność rysowania szkicu drogi, rysowania na jego podstawie mapy, mierzenia wielkości naturalnych przeszkód terenowych (drzewa, jeziora, rzeki, itd.), posługiwania się GPS.
5. Umiejętność zakładania sieci telefonicznej, przekazywania informacji na odległość, ułożenia własnego szyfru.
6. Umiejętność udzielania pierwszej pomocy.

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

7. Wiedza na temat historii i obyczajów drużyny, szczepu, hufca.
8. Znajomość historii Harcerstwa, genezy powstania ZHR i struktury Związku.
9. Podstawowa wiedza na temat najnowszej historii Polski ze szczególnym uwzględnieniem okresu okupacji niemieckiej i sowieckiej oraz wynikającej z niej uwarunkowań współczesności.

Ćwik

Staję się mistrzem (ćwikiem) harcerskiego wyrobienia. Świetnie daję sobie radę w lesie, opanowałem techniki harcerskie, znam historię i rozumiem współczesne dzieje harcerstwa. Jestem człowiekiem wiary opierającej się na osobistej modlitwie i refleksji. Mój patriotyzm jest podstawą aktywnej służbie Polsce. Potrafię określić swoje słabości i walczyć z nimi. Poszerzam swoje horyzonty intelektualne i zainteresowania, znajduję się w świecie kultury. Pracuję nad kulturą osobistą. Pełnię służbę bliźniemu, można na mnie polegać, jestem odpowiedzialny i potrafię wziąć odpowiedzialność za innych.

Próba (od 9 do 15 miesięcy)

Uwaga: Zdobyte sprawności wpisanej przy konkretnym wymaganiu automatycznie zalicza dane wymaganie! Do dopuszczenia do próby końcowej wymagane jest zdobycie min. trzech sprawności trzygwiazdkowych.

I. Wiedza i umiejętności

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Zna patronów Polski i Europy, opowie o kilku z nich gawędę.			
2.	Określi podział administracyjny Kraju i regionu, opowie, co to jest samorząd i na czym polega, co to jest sejm i rząd i jakie są ich role.			
3.	Określi główne okresy w historii Polski i wskaże ważne wydarzenie w każdym z nich, przygotuje prezentację na temat jednego z nich i przedstawi na zbiórce ZZ-tu.			
4.	Potrafi scharakteryzować główne okresy czasu zniewolenia sowieckiego – rządów komunistów w Polsce i wskazać powody umożliwiające odzyskanie niepodległości, orientuje się we współczesnej scenie politycznej i potrafi opisać jej główne siły.			
5.	Wskaże urzędy i ważne instytucje w swojej miejscowości, określi co i jak w nich można załatwić. Wie z czego słynie jego miasto i region, do czego jego mieszkańcy są przywiązani.			

II. Harcerskie wtajemniczenie

Lp.	Wymagania	Sprawności	Uwagi	Zaliczenie
1.	Pogłębia swój osobisty kontakt z Jezusem. Potrafi opowiedzieć co			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	znaczy w jego życiu Jezusowe przykazanie miłości bliźniego.			
2.	Przeczytał dzienniczek bł. Wincentego Frelichowskiego.			
3.	Rozumie, czym jest okres dojrzewania i potrafi o nim opowiedzieć			
4.	Zna historię Prawa i Przymierzenia Harcerskiego, potrafi opowiedzieć o zmianach w nim zachodzących.			
5.	Wie czym się różnią organizacje harcerskie działające w kraju, gdzie działa harcerstwo za granicą oraz jak rozwija się skauting w świecie - rozszyfruje i scharakteryzuje WOSM, WAGGS, FSE, WFIS, CCIG, CCIS, DESMOS.			
6.	Od dawniejszych harcerzy dowiedział się o działalności harcerstwa w swej okolicy i podzielił się zebranymi informacjami z drużyną, relację historyczną przekazał do Komisji Historycznej Naczelnictwa ZHR.			
7.	Przeczytał 2 książki spośród: S. Broniewskiego „Całym życiem”, J. Jarzembkiego „Szare Szeregi 1939-1945. Harcerze, tom.1”, T. Strzembosza „Bohaterowie Kamieni na szaniec w świetle dokumentów”, G. Ciury „Hufce Polskie”			
8.	Potrafi opisać kształt ideowy i organizacyjny ZHR, cele istnienia Związku, uzasadnić odrębność od innych organizacji harcerskich w Polsce.			
9.	Wyjaśni co oznaczały w dziejach harcerstwa nazwy, i kiedy występowały: Wolne Harcerstwo, Czerwone Harcerstwo, Szare Szeregi (Grupy Szturmowe, Szkoły Bojowe, Zawiszacy), Hufce Polskie, Organizacja Harcerska ZMP, Harcerska Służba Polsce Socjalistycznej, Krąg Harcerski Instruktorów im. Andrzeja Małkowskiego, Niezależny Ruch Harcerski, Polska Organizacja Harcerska, Ruch Harcerski Rzeczypospolitej, Związek Harcerstwa Polskiego r.z. 1918 Na powyższych przykładach scharakteryzuje wybrane 10-lecie historii harcerstwa. Przeprowadził dla drużyny lub zastępu gawędę o kimś wyróżniającym się w dziejach harcerstwa.			
10.	Zna regulamin musztry OH-y ZHR. Poprowadził apel oraz musztrę paradną drużyny. Zorganizował ćwiczenia pocztu sztandarowego.			
11.	Śpiewa min. 25 piosenek harcerskich.			

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

	Umie akompaniować na instrumencie muzycznym (można zastąpić grą na werblu).			
12.	Zna organizację i życie hufca. Objasni młodszym harcerzom szczegółowo całą strukturę ZHR, w tym podając skład i znaczenie władz wybieranych (Okręgowych i Naczelnych). Wymieni nazwiska członków GKH-y i Naczelnictwa.			
13.	Poznał dwa Parki Narodowe – jeden górski i jeden na nizinach lub wyżynach. Zna główne zabytki i osobliwości przyrody Polski. Prowadził wycieczkę do obiektu polskiej przyrody, który uważa za szczególnie piękny.			
14.	Rozpoznaje większość występujących powszechnie w Polsce rodzajów drzew, krzewów, grzybów, ziół, zbóż, zwierząt, ptaków i owadów. O kilku wybranych z nich może opowiedzieć więcej.			
15.	Zna zasady bezpieczeństwa i przepisy dotyczące bezpieczeństwa w górach. Zna zasady zachowania się w przypadku sytuacji kryzysowej w górach i na wodzie.			
16.	Potrafi rozplanować obóz drużyny w terenie, bezpiecznie ścinać drzewo, zbudował kuchnię obozową, stół polowy, ziemiankę żywnościową, mostek lub pomost, czy inne urządzenie obozowe, będące dowodem kunsztu. Kierował budowaniem urządzeń namiotowych, samodzielnie zbudował pryzę, bądź półkę własnego (oryginalnego) projektu, własnoręcznie wykonał element zdobnictwa obozowego.			
17.	Bez błędnie posługuje się alfabetem Morse'a, potrafi z pamięci zapisać nim dłuższą informację, nadaje semaforem, założył i moderował tematyczną listę dyskusyjną, przeprowadził chat z wybraną osobą.			
18.	Potrafi z pamięci narysować mapę swojego miasteczka, wsi, dzielnicy; w każdej sytuacji zorientuje mapę i odnajdzie drogę do zadanego punktu; czyta mapy fizyczne i tematyczne; potrafi wyznaczyć trasę obozu wędrownego. Korzystał z nawigacji satelitarnej GPS, rozumie zasady jej działania.			
19.	Potrafi udzielić pierwszej pomocy w każdej sytuacji, wezwie pomoc, poradzi sobie z osobą chorą na cukrzycę, epilepsję, itp., wie co zrobić w razie poparzenia, odmrożenia, porażenia			

	słonecznego i elektrycznego, udławienia, utonięcia, duszenia się, ukąszenia przez żmiję, zatamuje krwotok żylny i tętniczy, zgasi płonące ubranie; potrafi dopomóc w przypadku omdlenia; zastosuje sztuczne oddychanie.			
20.	Zna zasady gospodarcze obowiązujące w ZHR (na podstawie regulaminów). Zna zasady przechowywania sprzętu w magazynie, żywności na obozie, pieniędzy w gospodarce, potrafi rozliczyć biwak, obóz drużyny.			
21.	Posługuje się komputerem, potrafi obsługiwać arkusz kalkulacyjny, edytor tekstu, program graficzny, stworzyć prezentację multimedialną.			
22.	Umie posługiwać się domowymi urządzeniami technicznymi. Wykonuje naprawy urządzeń domowych, swego sprzętu itp.			
23.	Zrobił zakupy (z zarobionych pieniędzy), wymyślił menu i przygotował dla swej rodziny obiad z 3 dań z deserem.			

III. Praca nad sobą i służba

Ta część próby polega na ułożeniu od 4 do 8 zadań (uwzględniając potrzeby indywidualne i rozwój na wszystkich polach), których zrealizowanie pozwoli na osiągnięcie ideału opisanego w stopniu, zdobycie niezbędnej wiedzy i umiejętności, oraz wypełnienie służby potrzebującym. Próbę układu harcerz wraz z opiekunem na podstawie poniższych punktów i zatwierdza ją przed drużynowym, który może wnieść korekty.

ROZWÓJ MORALNY I RELIGIJNY

Potrafi znajdować odpowiedzi na pytania w sprawach wiary, rozumie chrześcijański charakter harcerstwa, swoim życiem świadczy o Chrystusie.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Wskazał kilka wydarzeń z życia swego lub swych bliskich, które były dla niego znakiem Opatrzności, czyli działania Boga.
- Świadomie pogłębia swoją wiarę, uczestniczy w życiu Kościoła (systematycznie uczestniczy w życiu sakramentalnym, ułożył modlitwę powszechną do Mszy św. i ją wygłosił; opracował na podstawie Ewangelii i zorganizował inscenizację pokazującą przykład postawy chrześcijańskiej).
- Rozumie i stosuje w swoim życiu Prawo Harcerskie (oceni własne postępowanie w ostatnich 6 miesiącach w oparciu o Prawo Harcerskie; przeczyta jeden ze znanych komentarzy do Prawa Harcerskiego (Ks. Prymasa St. Wyszyńskiego, Ks. J. Mauersbergera, A. Glassa, W. Hausnera) i odbędzie rozmowę o czerpaniu inspiracji do pracy nad sobą; przeszedł próbę pokory i cierpliwości (np. korzystając z propozycji zawartych w „Próbach wodzów”).
- Potrafi uzasadnić na czym opiera swoje wybory moralne (na ognisku, kominku, wieczornicy) poprowadził dyskusję na temat wolności i jej granic lub „osobistego Westerplatte” - wg słów Jana Pawła II; wygłosił gawędę, jak rozumieć słowa Honorowego Przewodniczącego ZHR śp. hm. T. Strzembosza "Harcerstwo jest rycerską postacią współczesnego chrześcijaństwa", przybliżającą wartości Prawa Harcerskiego).

KSZTAŁTOWANIE OSOBOWOŚCI - CHARAKTERU I EMOCJONALNOŚCI

Kształtuje swą rzetelność, odpowiedzialność i hart ducha. Swoje słowo traktuje poważnie, pracuje nad eliminacją swoich wad, rozwija swoje zalety.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Jest rzetelny (pункtualny, słowny, uczciwy), obowiązkowy, wytrwały i systematyczny. Ćwiczy silną wolę (wskaże 3 swe zalety i 3 słabe strony - przedstawi i zrealizuje w czasie próby plan rozwoju zalet i walki z wadami; przeprowadził próbę woli).
- Pogodnie pokonuje wszelkie trudności. Panuje nad swym złym humorem. Potrafi wybaczać. Stosuje miłość bliźniego, a nie przemoc. (zdobył sprawność duchową/charakteru III Stopnia; zaprosił na samodzielnie przygotowany poczęstunek osobę, którą ostatnio obraził).
- Panuje nad kulturą słowa i stylem swych wypowiedzi, nie jest złośliwy ani cyniczny. Nie jest zarozumiały, przyjmuje krytykę i słuszne argumenty (na wybrany temat poprowadził otwartą dyskusję, w której starał się dojść do prawdy).
- Obowiązki i służbę stawia na pierwszym miejscu przed przyjemnościami, nie kieruje się egoizmem (przygotował swe zamierzenia w zakresie swej służby w harcerstwie na najbliższe 12 miesięcy; opowie, kto i dlaczego jest dla niego wzorem człowieka lub autorytetem, i jak należy czerpać z autorytetów).

ROZWÓJ ZAINTERESOWAŃ, ROZWÓJ INTELEKTUALNY I KULTURALNY

Rozwija swoje zamiłowania i wiedzę oraz poziom kulturalny, odczytuje swoje talenty i je pomnaża, na fundamencie wiedzy rozwija się intelektualnie.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Ma sprecyzowane zainteresowania – wykorzystuje je w harcerstwie (zdobył sprawność profesjonalną III stopnia; wykonał do izby drużyny element zdobnictwa albo inne potrzebne urządzenie).
- Uzyskuje dobre wyniki w nauce szkolnej. Stosuje jedną z metod szybkiego uczenia się. (w ostatnim semestrze poprawił ocenę z przedmiotu, który sprawia mu największą trudność; do pisemka drużyny/hufca napisał artykuł opisujący stosowaną przez siebie metodę szybkiego uczenia się)
- Poznaje nowe dziedziny wiedzy, poszerza swoje horyzonty (przeczytał dwie nie związane z harcerstwem książki spoza lektur szkolnych).
- Chętnie nawiązuje kontakty z innymi, jest otwarty na nowe znajomości (ciekawie urozmaicił spotkanie towarzyskie; nawiązał kontakt z osobą obcojęzyczną i dowiedział się od niej o jej zainteresowaniach).
- Interesuje się jedną z dziedzin kultury, rozwija swoje talenty (napisał cykl recenzji z ostatnio widzianych przedstawień teatralnych, filmów, recitali, koncertów muzyki poważnej bądź rozrywkowej; wykonał do izby drużyny fotoreportaż, zrealizował z zastępem film i pokazał go drużynie (Zdobył sprawność artystyczną III stopnia).

ROZWÓJ PSYCHOFIZYCZNY

Rozwija swą sprawność psychiczną i fizyczną, jest zaradny w życiu codziennym, samodzielnie radzi sobie z problemami.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Stara się rozwijać zmysł obserwacji, spostrzegawczość i pamięć (przez jeden dzień obserwował wybraną osobę i potrafił bez notatek opowiedzieć przebieg tego dnia; nauczył się na pamięć jednej książki Pana Tadeusza; przeszedł wymyśloną próbę zręczności lub spostrzegawczości).
- Potrafi zatroszczyć się o siebie, samodzielnie funkcjonować na co dzień, stara się być zaradny (w wybranym dniu samodzielnie wykonał wszystkie posiłki dla rodziny; prał i prasował swoje ubrania przez min. tydzień)
- Panuje nad swoim strachem (przebył nocną trasę leśną nie posługując się latarką; wykonał zadanie próbę odwagi pokonując strach, który go dotąd krępował).
- Systematycznie uprawia dwie wybrane dziedziny sportowe (1 letnią i 1 zimową), podał jakie uzyskał wyniki (zdobył sprawność sportową III stopnia; przebiegł 60m w 11s, skoczył w dal 3m, wżwyż 1m, przepłynął 50m w 1min 10s; poprowadził zawody sportowe drużyny na biwaku lub obozie).

STARSZY BRAT

Użytkuje swoją wiedzę i umiejętności dla dobra młodszych stopniem harcerzy, jest dla nich bratem – wymagającym i życzliwym zarazem. Potrafi przekazywać wiedzę i umiejętności, mądrze organizować czas, chętnie opiekuje się młodszymi.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- W ciekawy sposób potrafi nauczyć swoich młodszych braci nowych umiejętności (nauczył młodszych harcerzy w czym przejawia się szacunek do munduru i symboli harcerskich (Krzyża harcerskiego, lilijki, znaczka zucha, munduru, sztandarów i proporców); zorganizował ćwiczenia z łączności radiowej przygotowujące do wykorzystania ich do służb).
- Potrafi zaplanować i poprowadzić jednodniową wyprawę. Zna zasady prowadzenia, marszu zespołu ludzi, odpoczynania, posiłków (zaplanował i kierował wędrowką zastępu; zaplanował i zrealizował jeden dzień z kilkudniowej wędrowki górskiej, wodnej, pieszej, rowerowej - wykorzystując przewodniki i znajdując pole prostej służby; zdobył sprawność turystyczną III stopnia).
- W praktyce przekazuje młodszym harcerzom nowe umiejętności (przeprowadził ćwiczenia z terenoznawstwa (w terenie), poprawnie wybrał teren pod kątem obozowania, wędrowki i ćwiczeń polowych; zdobył sprawność terenoznawczą III stopnia; zorganizował ćwiczenia popularyzujące przyrodoznawstwo (tropienie, obserwacja, hodowla, inne)
- Czuje się współodpowiedzialny za drużynę, stara się pomagać w jej funkcjonowaniu (opracuje i wprowadzi system łączności i informacji drużyny (obejmujący harcerzy i ich rodziców); ułożył tygodniowy program posiłków na obozie; ułożył oryginalne menu i kierował ugotowaniem obiadu na obozie drużyny; kierował przygotowaniem sprzętu drużyny na obóz i konserwacją po obozie).
- Rozumie, czym jest forma pracy harcerskiej, potrafi je wymyślać i realizować (zaplanował i przeprowadził dwie gry harcerskie w drużynie, w tym jedną terenową z nocowaniem).
- Wie, jak zachować się w razie wypadku, pożaru i klęski żywiołowej (zorganizował dla zastępu ćwiczenia z zakresu pierwszej pomocy; zdobył sprawność samarytańską III stopnia; zorganizował i przeprowadził dla zastępu spotkanie z osobą zajmującą się zawodowo ratownictwem).

KULTURA OSOBISTA

Dla swoich rówieśników jest wzorem zachowania się w towarzystwie, dziewczęta podziwiają jego maniery, przy stole nie popełnia gaf.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Zachowuje w różnych sytuacjach formy dobrego wychowania (savoir vivre'u). Wypracował sposoby opanowywania złych nawyków zachowania (przygotował na zbiórkę drużyny pokaz zasad dbania o swój wygląd, dobrego ubierania i kulturalnego obycia w różnych sytuacjach).
- Umie nakrywać i podawać do stołu. Umie zaprosić do stołu, do tańca, zadbać o gości. (nauczył się min. jednego tańca na dobrym poziomie; samodzielnie przygotował i poprowadził przyjęcie urodzinowe dla kilkunastu gości)
- Otacza szacunkiem płęć przeciwną, jest rycerski wobec kobiet (wraz z drużyną (ZZ-tem) urządził spotkanie towarzyskie z harcerkami, w przemyślany sposób uhonorował swoją matkę lub siostrę).

SŁUŻBA BOGU

Świadomie służy Bogu, przygotowuje się do czynnego apostołowania, stara się pomóc innym zbliżyć się do Boga.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Uczy się dostrzegać Chrystusa w każdym potrzebującym (wziął aktywny udział w organizacji akcji dobroczynnej, np. Dnia Papieskiego, Pól nadziei, na rzecz parafii misyjnej; wraz z drużyną, zastępem zorganizował akcję dobroczynną, np. wigilię dla ubogich, Św. Mikołaja w domu dziecka).
- Bierze aktywny udział w życiu swojej parafii, wspólnoty, stara się pomagać innym zbliżyć się do Boga (we współpracy z kapłanem lub księdzem proboszczem (duszpasterzem) przygotował wydarzenie o charakterze religijnym, np. harcerskie rekolekcje, pielgrzymkę harcerskiego środowiska, nabożeństwo Drogi Krzyżowej, Bożego Ciała, itd.; przygotowywał i prowadził

elementy religijne w pracy zastępu i drużyny np. nabożeństwo Drogi Krzyżowej, pielgrzymkę drużyny).

- Odkrywa swoją drogę do zbawienia, poznaje osoby, które stają się dla niego wzorem dojrzałej wiary (wygłosił gawędę na temat osoby błogosławionej lub świętej, przybliżając pojęcie świętości na jej przykładzie; przeczytał encyklikę Slavorum Apostoli).

SŁUŻBA W RODZINIE

Troszczy się o swych bliskich, wypełnia swoje obowiązki rodzinne, rozumie odpowiedzialność mężczyzny za rodzinę.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Rozumie problemy i troski swej rodziny, stara się brać udział w ich rozwiązywaniu. Jest opiekuńczy wobec swego rodzeństwa, lub innych dzieci (przedstawił w artystycznej formie najciekawsze tradycje i zwyczaje swej rodziny; z własnej inicjatywy systematycznie odwiedza i pomaga osobie potrzebującej ze swojej rodziny; urządził lub wydatnie pomógł przygotować przyjęcie urodzinowe/imieninowe dla swojego rodzeństwa bądź jednego z rodziców).
- Przygotowuje się do przyjęcia swojego powołania, zrozumienia roli męża i ojca (przedstawił własny ideał dziewczyny (żony) lub zorganizował w dyskusję (razem z zaproszonymi harcerkami) na ten temat; przeczytał książkę o małżeństwie i opublikował swoją recenzję w piśmie harcerskim).
- Rozumie rolę rodziny w społeczeństwie, a w szczególności w dorastaniu dzieci (przygotował i przeprowadził z harcerzami grę o idealnej rodzinie; razem z drużyną zorganizował piknik rodzinny)

SŁUŻBA BLIŹNIM

Stara się pomagać innym, aktywnie poszukuje osób potrzebujących, jest czuły na krzywdę drugiego człowieka, nigdy nie odwraca się od słabszych.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- W swoim środowisku działania spieszy z pomocą słabszym (zorganizował w szkole obronę słabszych i pokrzywdzonych; na podwórku zorganizował cykl zabaw dla młodszych dzieci)
- Aktywnie poszukuje pól służby i stara się je realizować razem z przyjaciółmi z drużyny (zorganizował grupę wolontariuszy (w tym spoza ZHR) do pomocy słabszym uczniom lub dzieciom z Domu Dziecka; uczestniczył w akcji propagującej życie bez uzależnień: od palenia papierosów, alkoholu, narkotyków, gier komputerowych itp.
- Podjął się kilkumiesięcznej służby indywidualnej (pomaga sąsiadce, osobie starszej, w wydawalni posiłków, itd.)

SŁUŻBA POLSCE, ŚRODOWISKU I SPOŁECZEŃSTWU

Dbą o dobro Ojczyzny i swego społeczeństwa, Polska to dla ćwika nie tylko terytorium, ale zbiór wartości, pracuje dla dobra Polski.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- W swoim środowisku działania (drużynie, szkole, na podwórku) stara się szerzyć dumę z bycia Polakiem (opowie na spotkaniu, co uważa za najbardziej chlubne w dziejach Polski; zorganizuje wystawę o najwybitniejszych Polakach).
- Pamięta o Polakach mieszkających poza granicami Kraju (w porozumieniu z drużynowym zrealizuje zadanie podtrzymujące więź z Polakami poza granicami Kraju; brał udział w służbie na rzecz Polaków mieszkających w dawnych Kresach RP).
- Stara się aktywnie pracować na rzecz Ojczyzny (zorganizował akcję ochrony przyrody lub akcję ekologiczną, brał udział w samorządzie szkolnym, pełnił w nim funkcję).
- Rozumie, że nie można myśleć o przyszłości narodu, bez pamięci o jego przeszłości i ludziach, którzy ją tworzyli (zorganizował spotkanie z osobą, która dokonała czegoś ważnego dla swego regionu, społeczeństwa, kraju; zorganizował opiekę nad miejscami pamięci narodowej, współpracę z kombatanami - opowie o wydarzeniach, z którymi są związani).

SŁUŻBA W HARCERSTWIE, BRATERSTWO

Aktywnie pomaga w swojej drużynie, rozumie zasadę skautowego braterstwa, można na niego liczyć.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Dba o rozwój ruchu harcerskiego (planował i uczestniczył w akcji werbunkowej do drużyny; współorganizował akcję prezentującą w szkole dorobek drużyny, np. odpowiadał za system informacji (plakaty, strona www, ulotki, gazetka harcerska w szkole, itp.); przygotował i przeprowadził akcję promującą harcerski styl i ZHR w środowisku działania drużyny).
- Stara się, by idea harcerskiego braterstwa była żywa (nawiązał korespondencję w języku obcym ze skautami za granicą lub harcerzami poza krajem; przygotował i poprowadził element współpracy ze środowiskiem harcerskim lub skautowym spoza granic Kraju; zorganizował wspólne przedsięwzięcie z drużyną harcerek o charakterze służebnym).
- Aktywnie szuka swojego pola służby w harcerstwie (pełni funkcję w drużynie (posiada kwalifikacje – ukończony kurs zastępowych, kwatermistrzowski); odpowiadał za system służby w drużynie – reprezentacyjno-wartowniczą, w kuchni, w harcówce lub magazynie).
- Stara się, by w jego środowisku funkcjonował pełen harcerski cykl wychowawczy (przygotował, uzgodnił i przeprowadził element współpracy z gromadą zuchów i drużyną wędrowników; przygotował i przeprowadził element współpracy drużyny ze szkołą).

Próba końcowa

Charakter próby winien być indywidualny i mieć formę wyczynu. Próba winna trwać od 12 do 24 h. Jej celem jest ostateczne sprawdzenie:

1. Zaradności życiowej
2. Sprawności puszczańskiej
3. Pełnego harcerskiego wyrobienia
4. Gotowości służby i umiejętności jej pełnienia
5. Rozumienia otaczającego świata
6. Pokonywania własnych słabości

Próba dorosłego harcerza

Próba nie jest stopniem, tylko - podobnie jak w przypadku chłopca przychodzącego do drużyny w wieku szkolnym - sposobem na świadomy akces do ruchu harcerskiego. Celem próby jest zdobycie podstawowego wyrobienia harcerskiego umożliwiającego dalszy rozwój.

Rozumiem, czym jest harcerstwo, poznaję harcerskie ideały, założenia organizacyjne oraz program organizacji. Przyjmuję za swój system wartości oparty na służbie Bogu, Polsce i bliźnim. Zdołałem zdobyć podstawową wiedzę i umiejętności harcerskie, doskonalam je i poszerzam. Potrafię budować braterskie więzi z innymi harcerzami. Staję się abstynentem, w swoim środowisku świadczę o swoim harcerstwie. Przynależę do określonego środowiska harcerskiego i rozumiem jego tradycje i zwyczaje. Dbam o swoje zdrowie i pracuję nad sprawnością fizyczną. Mam swój mundur i pełne wyposażenie harcerskie.

Wymagania: Forma i zawartość próby zależna jest od wieku i doświadczeń dorosłego mężczyzny chcącego zostać harcerzem. Ostateczny kształt próby ustalany jest wspólnie z drużynowym lub przewodniczącym kręgu i przez niego nadzorowany. Próba trwa od 3 do 6 miesięcy.

Przykładowe zadania:

1. Swoim życiem świadczy o swojej wierze, podejmuje działania o charakterze apostołskim.
2. Zna historię Polski, potrafi wymienić najważniejsze wydarzenia i ludzi, którzy szczególnie zasłużyli się dla Ojczyzny.
3. Orientuje się w sytuacji społeczno-politycznej Polski, potrafi uzasadnić swoje wybory polityczne.
4. Podjął się stałego pola służby.
5. Podjął zadanie samodoskonalenia.
6. Jest przyjazny i opiekuńczy wobec kobiet i dziewcząt, przygotował obiad, na który zaprosił zaprzyjaźnione harcerki.
7. Stosuje musztrę: osobistą i drużyny, zna zasady musztry ze sztandarem.
8. Poznał techniki harcerskie: samarytanka, terenoznawstwo, sygnalizacja nie mają dla niego tajemnic.
9. Poradzi sobie w lesie w każdej sytuacji, potrafi przygotować odpowiednie schronienie dla siebie i kilku osób, ugotować posiłek w warunkach polowych, rozpoznaje rośliny i zwierzęta.
10. Potrafi rozstawić namiot, zaplanować i zbudować elementy pionierki namiotowej i obozowej, wykonał elementy zdobnictwa.
11. Wiąże różne węzły, strzela z wiatrówki, łuku, pistoletów sportowych.
12. Zna się na podchodzeniu, umie kamuflować się w każdych warunkach, czołgać i kryć.
13. Zna historię harcerstwa od momentu powstania do dnia dzisiejszego, potrafi opisać genezę jego powstania, o wybranym okresie z historii potrafi opowiadać ze szczegółami.
14. Uzasadnia wychowawczo i historycznie przyczyny powstania ZHR, zna dzieje Związku.
15. Zna i rozumie strukturę organizacyjną ZHR, wie kto stoi na czele Związku i Organizacji.
16. Pracuje nad swoją sprawnością fizyczną, poprawił wyniki w wybranych dyscyplinach (np. bieganie, pywanie, skoki w dal, wżwyz, itp.)

Harcerz Orli

Wkraczam w dorosłe życie, samodzielnie określam i kształtuję swój światopogląd. Odczytuję swoje powołanie, świadomie określam swoją drogę życiową. Jestem odpowiedzialny, można na mnie polegać. Pogłębiając wiarę zaczynam świadczyć o niej poza harcerstwem. Moje życie budowane jest na chrześcijańskim fundamencie. Jestem oparciem dla swojego rodzeństwa, rodziców, staram się być przykładem dla moich rówieśników. Angażuję się w życie społeczne. Wkraczam na drogę rozwoju instruktorskiego, bądź harcerstwa starszego. Systematycznie pełnię służbę bliźniemu. Świadomie kształtuję swoje relacje z otoczeniem, pełen pogody ducha rozwiążuję pojawiające się problemy.

Próba polega na ułożeniu od 6 do 10 zadań, których zrealizowanie pozwoli na osiągnięcie ideału opisanego w stopniu, zdobycia niezbędnej wiedzy i umiejętności, oraz wypełnienia służby potrzebującym. Przynajmniej trzy zadania winny zakończyć się trwałym śladem. Próbę układu harcerz wraz z opiekunem na podstawie poniższych punktów i zatwierdza ją przed odpowiednią Kapitułą, która może wnieść korekty.

I. PRACA NAD SOBĄ, WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI

ROZWÓJ DUCHOWY I RELIGIJNY

Rozwija swoją wiarę, rozpoczyna aktywne apostołowanie, także w środowisku pozaharcerskim, swoje wybory opiera na ewangelii, prowadzi życie sakramentalne.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Zidentyfikował własne potrzeby duchowe i obrał drogę rozwoju duchowego, szuka stałego spowiednika (wziął udział w rekolekcjach formacyjnych /np. ignacjańskich, kursie Filip w Szkole Nowej Ewangelizacji/; aktywnie uczestniczy w duszpasterstwie lub innej grupie formacyjnej).
- Pogłębia swoją wiedzę religijną (zapoznał się z wybranym przez siebie tekście Ojca Św. skierowanym do młodzieży; przeczytał wybraną encyklikę Ojca św. i opisał swoje refleksje z lektury w artykule do prasy harcerskiej).
- W harcerstwie i poza nim stara się nieść dobrą nowinę (przygotował wraz z kapelanem/duszpasterzem rekolekcje dla drużyny harcerzy).

PRACA NAD CHARAKTEREM

Potrafi bezstronnie ocenić swoją postawę i zachowanie, świadomie kształtuje swój charakter, staje się twardym i jednocześnie wrażliwym mężczyzną.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Potrafi precyzyjnie określić swe zalety i wady (ułożył program kształtowania swego charakteru, kierując się wskazaniem Prawa Harcerskiego oraz sposób kontroli jego realizacji; wyznaczył cel w pracy nad sobą i osiągnął go w założonym terminie; określił swoje słabe strony i wykonał zadanie, w wyniku którego pokonał opisane słabości).
- Do drugiego człowieka podchodzi z życzliwością starając się go zrozumieć widząc w nim swojego bliźniego (wybrał sposób rozwijania swej wrażliwości na potrzeby innych i podał wymierne tego wyniki; pomógł młodszemu bratu, harcerzowi w pokonaniu słabości charakteru).
- Swoje wybory opiera na przemyślanym systemie wartości (wskaże co dla niego jest najważniejsze (jaki ma system wartości, do jakich celów dąży) i wyjaśni dlaczego; przeprowadzi kilka wywiadów z ludźmi z różnych środowisk poza harcerskich na temat fundamentów ich światopoglądów i opublikuje wnioski w prasie harcerskiej).
- Rozumie czym jest odwaga cywilna, czym jest odpowiedzialność za drugiego człowieka (aktywnie opiekował się małymi dziećmi przez dwa dni; Uczestniczył w otwartej dyskusji z człowiekiem o

przeciwstawnych poglądach; zorganizował spotkanie o istocie ruchu harcerskiego dla studentów ze swojej uczelni)

ROZWÓJ INTELEKTUALNY I ZAWODOWY

Przygotowując się do dorosłego życia pogłębia swoją wiedzę, wybiera specjalizacje zgodne z posiadanymi talentami i staje się w nich ekspertem, dąży do wyróżniających wyników w nauce i pracy, swój światopogląd kształtuje na podstawie przemyśleń popartych wiedzą.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Podnosi kwalifikacje i pogłębia wiedzę i umiejętności w dziedzinie swych zainteresowań. Wskaże perspektywy swej pracy w tej dziedzinie (opracował z wybranej dziedziny referat lub napisał artykuł do prasy; uzyskał dyplom w konkursie/olimpiadzie; przetłumaczył wybrany tekst z języka obcego).
- Rozumie zależność między cechami charakteru i etyką a wynikami uzyskiwanymi w pracy (przeczytał encyklikę „Laborens exercens” i podzielił się swoimi refleksjami w swojej drużynie/hufcu).
- Wykazał się umiejętnością obiektywnej oceny informacji. Potrafi bronić swego zdania, lecz nie jest zarozumiały. Potrafi przyznać się do własnych błędów (przeprowadził dyskusyjny panel tematyczny, na który zaprosił liczne grono słuchaczy).
- Kształtując swój światopogląd poszerza wiedzę o otaczającym go świecie (napisał artykuł charakteryzujący wybrany kierunek filozoficzny; przeprowadził i opublikował wywiad ze znanym politykiem o korzeniach jego poglądów)

ROZWÓJ KULTURALNY

Rozumie rolę kultury w życiu człowieka i społeczeństwa, bierze aktywny udział w życiu kulturalnym, orientuje się w historii i współczesności różnych nurtów sztuki i literatury.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Staje się wzorem kulturalnego obywatela, rozumie rolę i istotę kultury dnia codziennego (w atrakcyjny i kulturalny sposób zorganizował spotkanie towarzyskie lub imprezę artystyczną; na codzień stosuje formy dobrego wychowania (savoir vivre'u), umie dobrze tańczyć; potrafi bronić swego zdania bez zarozumiałości, wysłuchując argumenty strony przeciwnej).
- Aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym (np. bywa w teatrze, operze czy na koncertach, jest członkiem zespołu artystycznego, przeczytał kilka książek z literatury pięknej).
- Rozwija swoje talenty artystyczne, znajduje najlepszą dla siebie formę wyrazu (przygotował wystawę prac artystycznych zaprzyjaźnionych harcerzek i harcerzy, na której wystawił także swoje prace; zaprojektował i wykonał album okolicznościowy o swoim środowisku harcerskim).
- Poszerza swoją wiedzę na temat kultury, odróżnia kierunki w sztuce (przygotował wieczór poezji dla kadry hufca; opublikował artykuł zawierający jego refleksje z ostatnio widzianej wystawy malarstwa)

ROZWÓJ FIZYCZNY

Jest sprawny i wysportowany, uprawia wybraną dziedzinę sportu, dba o swój wygląd i higienę osobistą.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Uprawia zajęcia rozwijające go fizycznie (wyznaczył sobie ambitny cel w zakresie poprawy sprawności fizycznej i go osiągnął; w wybranej dziedzinie sportu ma wyraźne osiągnięcie; w ciągu trzymiesięcznej próby poprawił swoje wyniki w biegu, skoku w dal, pływaniu i jeździe na rowerze na czas).
- Prowadzi zdrowy styl życia, w każdej sytuacji jest wzorem schludności i czystości (oznaczył swoje słabości w osiągnięciu najlepszej formy i stara się je pokonać).
- Propaguje aktywny styl życia (kierował sekcją sportową w hufcu; zorganizował zawody na orientacja dla ludzi spoza harcerstwa; współorganizował zawody sportowe)

POWOŁANIE. WYCHOWANIE PRORODZINNE

Rozumie istotę rodziny i sakramentalną wartość małżeństwa, przygotowuje się do roli męża i ojca (bądź kapłana), przejmuje część odpowiedzialności za swoją rodzinę.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Odkrywa swoje powołania życiowe (w służbie Bogu lub w rodzinie; w pracy społecznej, zawodowej, naukowej) (przedstawił swoje zamierzenia w tym zakresie; zorganizował na poziomie obwodu/okręgu konferencję o rodzinie)
- Jest odpowiedzialny i opiekuńczy wobec dziewcząt. Uzasadni wartość czystości przedmałżeńskiej i obrony życia poczętego (przeczytał książkę nt. rodziny /np. J. Pulikowskiego „Warto być ojcem”, ks. Malińskiego „Zanim powiesz Kocham” lub równorzędną./; przeprowadził w gronie mieszanym rozmowę o ideale żony i męża)
- Poczyna się do odpowiedzialności za swoją rodzinę (regularnie stara się odciążyć rodziców w ich obowiązkach).

HARC, PRZYGODA, PRZYRODA (WYCZYN)

Jest harcerzem z krwi i kości, las nie ma dla niego tajemnic i jest jego drugim domem, jest wytrwały w dążeniu do celu, podejmuje się karkołomnych, wyczynowych zadań i realizuje je.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Wędrówka i wyczyn, przygoda i wyzwanie są jego żywiołem (dokonał wyczynu w dziedzinie turystyki, sportu lub kontaktu z przyrodą /biwak wędrowny, dłuższa wyprawa piesza czy rowerowa, survival itp./; przetrwał samotnie w lesie min. 48 godzin z minimalnym wyposażeniem (ubranie, zapalniczka i nóż), znalazł pożywienie, zbudował schronienie; podszedł niezauważenie obóz innej drużyny w ciągu dnia i sporządził szczegółowy raport z kilkugodzinnej obserwacji.
- Potrafi zaprojektować i kierować budowaniem obozu harcerskiego, stworzyć zaplecze kwatermistrzowskie, zebrać i rozliczyć fundusze (zaprojektował i współuczestniczył w wykonaniu urządzeń obozowych zaplecza kwatermistrzowskiego (np. zbudował piec, pomost, zaprojektował i kierował budową oryginalnej stołówki, itd.); pozyskał i w terminie rozliczył dotację na imprezę harcerską)
- Poszerza swoją wiedzę o polskiej przyrodzie (opisał w artykule przyrodę zaobserwowaną podczas samotnej wędrówki; przygotował wystawę własnych zdjęć przyrodniczych)

II. SŁUŻBA

SŁUŻBA BOGU

Rozumiejąc swoje zadanie apostołskie stara się szerzyć wiarę w harcerstwie i poza nim, świadczy o Chrystusie tak własną postawą, jak i podejmowanymi wyzwaniami.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Współorganizuje życie religijne w drużynie i hufcu (zorganizował grę biblijną dla harcerzy; poprowadził w gronie kadry hufca dyskusję o roli świeckich w Kościele).
- W swoim środowisku działania szerzy wiarę (zorganizował koncert muzyczny grupy chrześcijańskiej dla swojego środowiska (osiedle, miasteczko, wieś); wraz z pozyskanymi współpracownikami przygotował działanie o charakterze ewangelizacyjnym dotyczącą ważnego aspektu wiary (obrona życia nienarodzonego, eutanazja, wolność seksualna a wierność, itd.) np. poprzez organizację wystawy, katechezy audiowizualnej, itp.)
- Stara się swoimi działaniami wspomagać funkcjonowanie parafii (udziela się aktywnie we wspólnocie parafialnej; przygotował jasełka z dziećmi z parafii)

SŁUŻBA BLIŹNIM I ŚRODOWISKU. WYCHOWANIE SPOŁECZNE

Pełni służbę indywidualną, organizuje przedsięwzięcia o charakterze służebnym, jest przygotowany do niesienia pomocy innym, wciąga do służby osoby spoza harcerstwa.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Przygotowuje się do pełnienia służby na rzecz bliźnich (ukończył kurs HOPR; pełnił służbę (np. w wolontariacie) względem osób starszych, niepełnosprawnych lub dzieci; zaangażował się w integracji osób niepełnosprawnych w drużynie).

- Jest współorganizatorem życia w swym środowisku (działa w samorządzie szkolnym lub w organizacjach społecznych; zorganizował imprezę w szkole lub drużynie (np. rozgrywki sportowe, imprezę rowerową dla dzieci lub akcją ekologiczną); nawiązał kontakt z młodzieżą harcerską poza granicami kraju lub uczestniczył w akcji na jej rzecz.
- Samodzielnie znajduje pola służby i pełni ją indywidualnie (pełni służbę na rzecz konkretnego człowieka (np. korepetycje, opieka, pomoc),

SŁUŻBA HARCERSKA

Rozumie potrzeby harcerstwa i świadomie kształtuje jego oblicze, pomaga w pracach swojej jednostki, potrafi zorganizować i przeprowadzić przedsięwzięcie o charakterze wychowawczym.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Poszukuje pola służby harcerskiej, podejmuje odpowiedzialność za elementy wychowania (pełni stałą funkcję harcerską; przedstawi swoje zamierzenia w działalności harcerskiej; porozumieniu z drużynowym zaplanował i poprowadził zbiórkę gromady zuchowej).
- Działa na rzecz stałego rozwoju ruchu harcerskiego (samodzielnie poprowadził werbunek do drużyny lub założył nowy zastęp; pozyskał dla harcerstwa osobę dorosłą).
- Pracuje na rzecz poszerzania kręgu przyjaciół harcerstwa (wyjaśnił zalety harcerskiego systemu wychowawczego w porównaniu z systemem szkolnym i działalnością innych organizacji; współorganizował imprezę dla młodzieży pozaharcerskiej wraz z drużyną harcerek).
- Stale pogłębia swoje harcerskie mistrzostwo (zdobył dwie sprawności mistrzowskie; na czele zastępu/drużyny wygrał harcerski turniej).

SŁUŻBA POLSCE

Buduje własną wizję rozwoju Polski, widzi dla siebie miejsce w kształtowaniu teraźniejszości Ojczyzny, włącza się w inicjatywy obywatelskie, orientuje się w życiu politycznym RP.

Zagadnienia do próby i przykładowe zadania:

- Stara się czynnie realizować ideał służby Polsce (wyjaśnił, jakie widzi perspektywy rozwoju Polski i jak chciałby się przyczynić do rozwoju kraju. Przedstawił swoje zamierzenia w tym zakresie; ukształtował własne preferencje polityczne i potrafi je uzasadnić; przygotował i poprowadził akcję harcerską na rzecz wzmocnienia więzi z Polakami poza granicami Kraju).
- Włącza się do życia publicznego Polski (wie, jakie ugrupowania polityczne działają w Polsce i wskaże na które by głosował w wyborach; omówił zagrożenia wychowawcze we współczesnym społeczeństwie oraz sposoby obrony przed nimi).
- W swoim środowisku działania propaguje postawy patriotyczne (zorganizował wyjście grupy przyjaciół do muzeum historycznego; przygotował i wystawił przedstawienie o charakterze patriotycznym)

Próba końcowa

Charakter próby winien być indywidualny i mieć formę wyczynu. Próba winna trwać od 18 do 36 h. Jej celem jest ostateczne sprawdzenie:

1. Dojrzałości życiowej
2. Puszcząńskiego wyrobienia
3. Pełnego harcerskiego wyrobienia
4. Przygotowania do życia społecznego
5. Gotowości służby
6. Pokonywania własnych słabości.

Harcierz Rzeczypospolitej

Znam „Sylwetkę Harcerza Rzeczypospolitej”. Staję się autorytetem harcerskim i wzorem dla innych. Daję przykład postawy harcerskiej. Moje życie we wszystkich przejawach jest realizacją chrześcijańskiego systemu wartości oraz Przymierzenia i Prawa Harcerskiego. Mam ukształtowaną wiarę, wolę i charakter, które decydują o tym, że wybieram Miłość i staram się zło zwyciężać dobrem.

Systematycznie pracuję nad swym charakterem. Jestem samodzielny, obowiązkowy, odpowiedzialny i przedsiębiorczy. Chętnie pełnię służbę bliźnim. Jestem organizatorem otaczającego mnie życia. Rozpoznałem i realizuję swoje powołanie w życiu oraz w społeczeństwie. Wiem, jak mogę służyć swojemu krajowi. Buduję swoją przyszłość. Pracuję lub studiuje; mam sprecyzowane plany zawodowe i podnoszę swoje kwalifikacje. Wiem, jaki ślad chcę po sobie pozostawić.

Próba polega na ułożeniu od 6 do 10 zadań, których zrealizowanie pozwoli na osiągnięcie ideału opisanego w Sylwetce HR-a, zdobycie niezbędnej wiedzy i umiejętności, oraz spełnienie służby potrzebującym. Przynajmniej trzy zadania winny zakończyć się trwałym śladem. Próbę układu harcerz wraz z opiekunem i zatwierdza ją przed odpowiednią Kapitułą, która może wnieść korekty.

I. PRACA NAD SOBĄ, WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI

ROZWÓJ DUCHOWY (RELIGIJNY I MORALNY)

Rozwija się duchowo i religijnie. Kieruje się chrześcijańskim systemem wartości, który ma ugruntowany. Widzi działanie Boga w swym życiu. Chętnie służy bliźnim. Rozumie sens ofiary i cierpienia. Odważnie świadczy życiem o swej wierze.

Przykładowe zadania:

- Wziął udział w rekolekcjach formacyjnych lub w innego rodzaju formacji duchowej.
- Znalazł stałego spowiednika lub kierownika duchowego, prowadzi dzienniczek duszy (pracy nad sobą).
- Przeczytał publikację na temat interesującego go problemu wiary.
- Przeczytał książkę Karola Wojtyły „Miłość i odpowiedzialność” i poprowadził dyskusję na poruszone w niej tematy.
- Poznaje i rozumie różne systemy wartości, potrafi opisać fundamenty filozoficzne, na których się opierają.
- Opublikował artykuł o tematyce moralnej.

PRACA NAD CHARAKTEREM

Wyznacza sobie cele życiowe i konsekwentnie je realizuje. Stale kształtuje swój charakter. Rozumie wartość życia według Prawa Harcerskiego. Jest samodzielny, odpowiedzialny i przedsiębiorczy.

Przykładowe zadania:

- Wybrał swoją drogę życiową. Ma marzenia i plany życiowe.
- Zna swe zalety i braki. Wybrał problem związany ze swym charakterem i postara się go rozwiązać.
- Ma swój krąg przyjaciół i znajomych.

- Opanował sztukę dialogu, potrafi słuchać i dzielić się swoimi uczuciami.
- Zarabia na swoje utrzymanie.

POWOŁANIE. WYCHOWANIE PRORODZINNE

Przygotowuje się do swoich powołań życiowych (np. w służbie Bogu, w rodzinie, w samotności, w pracy społecznej, w pracy zawodowej). W zakresie swego powołania pogłębił swą wiedzę (np. przygotowuje się do życia rodzinnego)

Przykładowe zadania:

- Poszerzył swą znajomość problemów wychowania prorodzinnego (np. udział w kursach, lektura).
- Zorganizował działalność upowszechniającą obronę wartości życia i życia rodzinnego.
- Współorganizował konferencję dla wędrowników i młodych instruktorów poświęconą rodzinie.
- Napisał artykuł do prasy harcerskiej o problematyce rodzinnej.
- Zorganizował debatę dla szerokiego grona harcerki i harcerzy na temat współczesnych filozofii podejścia do rodziny.
- Na kursie drużynowych w swojej chorągwi poprowadził zajęcia o wychowaniu prorodzinnym harcerza.

ROZWÓJ INTELEKTUALNY I ZAWODOWY

Ma sprecyzowane zainteresowania zawodowe i pozazawodowe oraz je rozwija. Osiągnął poziom wykształcenia odpowiedni do swych potrzeb i zamierzeń.

Przykładowe zadania:

- Uzyskał postęp w swej specjalizacji zawodowej, np. zaliczył rok studiów z bardzo dobrymi wynikami (jeśli nie ma zdobytych kwalifikacji zawodowych).
- Uzyskał wyraźny wzrost umiejętności w zakresie wybranego języka obcego lub innej ważnej dla niego profesji.
- Zdobył wybrane uprawnienie państwowe (np. prawo jazdy, kartę ratownika, kurs instruktorski HOPR, itp.)
- Przygotował cykl artykułów do prasy harcerskiej w przystępny sposób ukazujący wybraną dziedzinę nauki lub sztuki.
- Stworzył i prowadzi w internecie stronę poświęconą wybranej dziedzinie wiedzy.
- Założył i prowadzi sekcję wędrowniczą skupiającą zainteresowanych wybraną dziedziną nauki.

ROZWÓJ KULTURALNY

Jest twórcą kultury lub animatorem życia kulturalnego w swym środowisku. Uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu i Polski. Odznacza się wysokim poziomem kultury osobistej.,

Przykładowe zadania:

- Potrafi kulturalnie dyskutować. Opanowuje swe emocje. Wyróżnia się kulturą języka.
- Potrafi np. rysować, malować, fotografować, napisać wiersz, grać na instrumencie, solo zaśpiewać.
- Uczestniczy w życiu kulturalnym, napisał cykl recenzji z wybranej dziedziny sztuki i opublikował je w prasie np. harcerskiej.
- Przygotował wystawę własnych prac artystycznych (np. fotografia, rzeźba, malarstwo, itd.)
- Prowadzi stale rubrykę poświęconą kulturze lub jednej z dziedzin sztuki w prasie harcerskiej bądź młodzieżowej.

ROZWÓJ FIZYCZNY, HARC, WYCZYN

Prowadzi zdrowy tryb życia. Systematycznie dba o swą kondycję fizyczną. Uzyskał dobre wyniki w wybranej dziedzinie sportu czy turystyki.

Przykładowe zadania:

- Systematycznie uprawia zajęcia rozwijające go fizycznie.
- Zrealizował zadanie o charakterze wyczynu sportowego.

- Z sukcesem uprawia wybraną dziedzinę sportu.
- Wyznaczył wycieczną trasę turystyczną i przebył ją w podjętym czasie.
- Zorganizował zawody sportowe na poziomie chorągwi.

II. SŁUŻBA

SŁUŻBA BOGU.

Stara się być czynnym apostołem. Swoim życiem i planowym działaniem szerzy wiarę.

Przykładowe zadania:

- Współtworzy życie religijne środowiska harcerskiego i kościoła lokalnego (włączając harcerskie działania w życie parafii i działalność duszpasterstwa młodzieży).
- Włączył się (samodzielnie lub wraz ze swoim środowiskiem harcerskim) w dzieło chrześcijańskie (miłosierdzia, misyjne, inne).
- Współorganizował Dzień Papieski na poziomie chorągwi, zorganizował przedsięwzięcie, którego celem było upowszechnianie nauczania Jana Pawła II.

SŁUŻBA BLIŹNIEMU

Dostrzega wokół siebie ludzi potrzebujących, pomaga im indywidualnie, potrafi zorganizować pomoc na większą skalę, poszukuje grup ludzi potrzebujących pomocy i ją dla nich organizuje.

Przykładowe zadania:

- Wraz ze swoją drużyną/hufcem/środowiskiem harcerskim zorganizował dużą akcję pomocy bezdomnym
- Współorganizował zbiórkę darów lub pieniędzy dla ofiar klęski żywiołowej
- Podjął stałą współpracę z organizacją charytatywną
- Zorganizował konferencję dla młodzieży poświęconą pomocy bliźniemu.

SŁUŻBA W ŚRODOWISKU I W HARCERSTWIE

Jest liderem w środowisku harcerskim i pozaharcerskim, organizuje jego działalność.

Przykładowe zadania:

- Zorganizował akcję w swym środowisku (np. promującą ZHR, propagującą harcerski styl życia, lub zasady dobrego wychowania); współorganizował uroczystość religijną lub patriotyczną albo wybory; pełnił służbę (np. w wolontariacie).
- Podjął własną służbę Harcerza Rzeczypospolitej w Związku.
- Określił zadania ZHR w służbie Rzeczypospolitej, m.in. w zakresie sposobów obrony wychowania przed zagrożeniami we współczesnym społeczeństwie i podjął jakąś inicjatywę w tym zakresie (np. uczestniczył w zakładaniu nowego środowiska harcerskiego, współorganizował imprezę samorządową zgodną z celami działania ZHR, zorganizował akcję promującą ZHR, założył KPH, itp.).

SŁUŻBA POLSCE

Aktywnie promuje wartości patriotyczne w środowisku rodzinnym, towarzyskim, zawodowym i w swej miejscowości. Bierze czynny udział w życiu społecznym i politycznym regionu i państwa. Dostrzega osobiste pola służby wobec Ojczyzny.

Przykładowe zadania:

- Wie, jak chciałby się przyczynić do osiągnięć swego kraju (przygotował i poprowadził spotkanie dyskusyjne dla instruktorów chorągwi, które podsumował publikując w prasie harcerskiej artykuł).

REGULAMIN GWIAZDEK ZUCHOWYCH, STOPNI HARCERZY I WĘDROWNIKÓW
zatwierdzony przez Naczelnictwo ZHR w dniu 11 stycznia 2006

- Ma skryształizowane poglądy polityczne. Rozumie swoją współodpowiedzialność za losy narodu i państwa (np. przeprowadził cykl rozmów z czołowymi postaciami życia publicznego i opublikował je w prasie harcerskiej, urządził debatę dotyczącą problemu społecznego lub gospodarczego wśród harcerzy starszych z udziałem postaci życia publicznego).
- Orientuje się w polskiej scenie politycznej, zna programy polityczne głównych partii (zorganizował i poprowadził debatę, podczas której przedstawiono różne poglądy polityczne).
- Rozumie, czym jest patriotyzm, tożsamość narodowa, służba publiczna (zaplanował i przeprowadził grę patriotyczną na poziomie chorągwi).
- Współorganizował zawody obronne w swojej chorągwi lub środowisku działania.

Rozdział IV

SYLWETKA HARCERZA RZECZPOSPOLITEJ

II. Wstęp

Zdobycie stopnia Harcerza Rzeczypospolitej wieńczy drogę wychowania harcerza ZHR-u i jest dowodem dojrzałości, czyli przygotowania do dorosłego życia i chęci realizowania etosu harcerskiego oraz ma służyć nieustannemu dalszemu rozwojowi. W przedstawionej tu sylwetce Harcerza Rzeczypospolitej zamieszczono rozszerzony opis wartości zawartych w Prawie Harcerskim i harcerskim systemie wychowawczym. Sylwetka ta pokazuje ideał harcerza ZHR, wynik do jakiego dążymy w wychowaniu harcerskim i całym naszym życiu.

hm. Andrzej Glass HR, AD 2005

III. Sylwetka

Jest autorytetem harcerskim i wzorem dla innych. Daje przykład postawy harcerskiej. Jego życie we wszystkich przejawach jest realizacją chrześcijańskiego systemu wartości oraz Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego, wynikających z Dekalogu. Cechuje go dojrzała wiara, ukształtowany charakter, życie uczuciowe oraz intelektualne. Stale nad nimi pracuje. Jest optymistą, wierzy w swoje siły i pomoc Boga. Jest przewodnikiem życia swojego i innych. Rozpoznaje swe powołanie i swoje miejsce w życiu oraz społeczeństwie. Buduje swą przyszłość, ma sprecyzowane plany zawodowe i podnosi swe kwalifikacje. Jest wzorem syna, członka rodziny, przyjaciela, kapłana, pracownika lub studenta. Rozumie sens każdej rzeczy, której się podejmuje oraz czyni to rozsądnie i odpowiedzialnie. Inspiruje i ożywia działalność swojego otoczenia. Potrafi służyć Polsce. Wie, jaki ślad chce pozostawić po sobie. W postawie harcerskiej widzi sposób na życie. Pracę nad sobą i służbę harcerską realizuje jako rycerską postać chrześcijaństwa - drogowskaz w działaniu patriotycznym i społecznym. Przez pryzmat postawy chrześcijanina pełni służbę bliźniemu i Polsce.)

1. Rozwój duchowy (religijny i moralny). Służba Bogu.

Rozwija się duchowo i religijnie. Kieruje się chrześcijańskim systemem wartości, który ma ugruntowany. Ma poczucie własnej wartości i godności jako stworzenia Bożego. Kształtuje wrażliwość swego sumienia. Poznaje swą słabość oraz grzeszność i czerpie od Boga siłę na ich pokonanie

poprzez sakramenty oraz modlitwę. Odkrywa plan, jaki ma Bóg względem niego. Ceni życie jako dar od Boga.

Odczuwa potrzebę Miłości Bożej i dąży do szczęścia. Ma autorytety i czerpie z nich wzory. Potrafi wyznaczać granice swej wolności oraz zachowuje czystość i nie ulega uzależnieniom (nałogom). Przez wierność i czystość umacnia miłość. Spostrzega działanie Opatrzności, czyli Boga w Trójcy Świętej, w wydarzeniach swego życia lub swych bliskich i ufa Bogu. Zdaje sobie sprawę, do czego zbawia go Chrystus. Dostrzega miłość w wymiarze heroicznym jako drogę do świętości. Chce iść za Chrystusem.

Szanuje godność każdego człowieka i widzi łączące go z nim braterstwo. Chętnie służy bliźnim i widzi w nich cierpiącego Chrystusa. Chce mieć w sercu Miłość. Stara się zło zwyciężać dobrem. Nie odpłaca się złem za zło. Szerzy Miłość i Pokój. Miłość buduje na prawdzie. Potrafi być pokorny i cierpliwy. Rozumie sens ofiary i cierpienia. Potrafi się wyrzekać. Potrafi dzielić się z innymi. Pieniądże i dobra materialne nie są dla niego najważniejsze.

W przrodzie widzi stworzenie Boże oraz piękno i Mądrość Stwórcy, i darzy ją miłością. Jest przyjacielem całego świata. Odważnie świadczy swym życiem o wierze. Pomaga innym w odnajdywaniu Boga.

Okazuje miłość i wdzięczność Bogu przez modlitwę, czytanie Słowa Bożego, udział w sakramentach i czynne uczestnictwo w życiu swego Kościoła oraz życie religijne w rodzinie.

Ma mocny kościec moralny, nie ulega złym wpływom otoczenia. Przeciwstawia się relatywizmowi etycznemu. Orientuje się w nauczaniu Kościoła o rodzinie i życiu społecznym.

2. Praca nad charakterem

W swym postępowaniu kieruje się Prawem Harcerskim i Dekalogiem. Systematycznie kształtuje swój charakter. Rozwija swe dobre strony i walczy ze swymi wadami. Stawia sobie wysokie wymagania. Ma własny system pracy nad swym charakterem.

Jest rzetelny: słowny, terminowy, punktualny, systematyczny, odpowiedzialny, uczciwy, oszczędny, karny, szanuje prawo. Podejmuje tylko te obowiązki, które może zrealizować.

Jest samodzielny, zaradny i przedsiębiorczy. Potrafi planować swe obowiązki i wybierać, które są najważniejsze.

Jest życzliwy i braterski: przyjazny, koleżeński, opiekuńczy, wrażliwy na potrzeby i krzywdę innych, współczujący, czynny, rycerski, otwarty, szanujący innych, do nikogo nie jest usposobiony wrogo, łatwo przebacza. Potrafi chwalić innych. Jest powściągliwy w osądzaniu innych. Sprawia mu radość zrobienie czegoś dobrego dla innych. Ma przyjaciół i jest lubiany. Nie kieruje się egoizmem. Nie dąży do sukcesów kosztem innych. Unika stosowania przemocy.

Jest odważny: jest śmiały w marzeniach i działaniu, ma odwagę bronić innych, przeciwstawiać się złu i bronić swych przekonań. Podejmuje ambitne działania.

Jest roztropny: rozumny, logiczny, przewidujący, krytycznie myślący, mądry życiowo.

Ma hart ducha i radość życia: jest wytrwały w dążeniach, ma silną wolę, nie załamuje się, z pogodą ducha pokonuje przeciwności i znosi niepowodzenia, wyciąga naukę z porażek, nie boi się popełniania błędów, nigdy nie narzeka i nie żywi bezzasadnych pretensji. Potrafi z zaufaną osobą rozmawiać o swoich problemach. Wierzy w swoje siły. Jest cierpliwy. Jest radosny i ma poczucie humoru. Potrafi z siebie żartować. Jest optymistą.

Panuje nad swymi emocjami: wyróżnia się kulturą osobistą, unika zarozumiałości, dostrzega swą niedoskonałość oraz że nie zawsze ma rację, stać go na pokorę, uznaje racje i argumenty adwersarzy w dyskusji, potrafi przyznać się do własnych błędów, w dyskusji nie ma wrogów lecz przyjaciół, z którymi chce wspólnie dojść do prawdy, nie obraża się, jest spokojny i rzeczowy, nie chce poniżyć godności drugiego, wystrzega się ironii i złośliwości, jest skromny, nie stara się by go honorowano, panuje nad swym językiem, złym humorem, gwałtownymi reakcjami i strachem, jest zrównoważony. Potrafi okazywać pozytywne uczucia (rodzicom, rówieśnikom, dorosłym), nie wstydzi się ich. Pokonuje swą nieśmiałość. Potrafi nawiązywać kontakt z innymi.

3. Miejsce w życiu. Powołanie.

Ma śmiałe marzenia, pragnienia i plany życiowe. Poszukuje swej drogi do szczęścia. Odważnie wyznacza sobie cele życiowe i konsekwentnie je realizuje. Tworzy dalekosiężną wizję swego życia. Przygotowuje się do swoich powołań życiowych (np. w służbie Bogu: w rodzinie, w kapłaństwie, w życiu zakonnym, w samotności; w pracy społecznej, w pracy zawodowej).

W zakresie swego powołania pogłębia swą wiedzę (np. przygotowuje się do życia rodzinnego). Ma własną wizję szczęśliwej rodziny, roli i ideału męża i żony, roli ojca i matki oraz dzieci lub też wizję posługi kapłańskiej. Ma podstawową wiedzę psychologiczną, wychowawczą i teologiczną w wybranym zakresie. Ma odpowiedzialny stosunek do dziewcząt i kobiet. Docenia wartość czystości

przedmażeńskie i naturalnego planowania rodziny. Broni życia od momentu poczęcia do naturalnej śmierci. Zna problemy swego domu rodzinnego i stara się brać udział w ich rozwiązywaniu. Pełni służbę na rzecz swej rodziny. Poznał dzieje i podtrzymuje dobre tradycje swej rodziny. Okazuje szacunek osobom starszym.

4. Zainteresowania. Rozwój intelektualny i zawodowy

Ma sprecyzowane zainteresowania zawodowe i pozazawodowe, które rozwija. Osiąga mistrzostwo w dziedzinie swych zainteresowań. Osiągnął poziom wykształcenia odpowiedni do swych potrzeb i zamierzeń oraz stale się doskonali. Traktuje swój zawód jako służbę bliźnim i Polsce. Docenia potrzebę znajomości języków obcych, przynajmniej jednym posługuje się płynnie. Potrafi posługiwać się współczesnymi środkami łączności i techniki oraz posiada umiejętności z ważnej dla niego dziedziny. Zdobyte w harcerstwie umiejętności i doświadczenie w pracy z młodzieżą potrafi twórczo wykorzystywać w życiu rodzinnym i zawodowym.

5. Rozwój kulturalny

Jest kulturalny w mowie i zachowaniu; jest taktowny. Stosuje zasady dobrego wychowania (*savoir vivre*). Uprawia kulturalne rozrywki. Posługuje się gawędą, piosenką, inscenizacją i zdobnictwem także w życiu rodzinnym i zawodowym.

Rozwija posiadane zdolności, a w razie potrzeby potrafi ich brak nadrobić zaradnością i wytrwałością. Jest twórcą dóbr kulturalnych (np. fotografia, film, rysunek, grafika, malarstwo, gra na instrumencie) lub animatorem życia kulturalnego w życiu rodzinnym i w swym środowisku. Uczestniczy w życiu kulturalnym (bywanie w teatrze, operze, na koncertach, przynależność do zespołu artystycznego, czytanie literatury pięknej). Zna dorobek kultury polskiej i europejskiej.

6. Rozwój fizyczny i psychofizyczny, wyczyn

Prowadzi zdrowy tryb życia. Systematycznie dba o swą kondycję fizyczną. Dokonał wyczynu lub uprawia wybraną dziedzinę sportu czy turystyki. Chętnie przebywa wśród przyrody. Dostosowuje rodzaj i intensywność zajęć do stanu zdrowia i wieku. Nie szermuje swoim zdrowiem i życiem.

Ma wyćwiczoną pamięć, spostrzegawczość, bystrość, podzielność uwagi i szybkość reakcji oraz zręczność i sprawność działania.

7. Służba społeczna i służba Polsce

Jest liderem w środowisku harcerskim i pozaharcerskim, organizuje jego działalność. Charakteryzuje go postawa patriotyczna, społeczna i ekologiczna. Znajduje sobie na miarę możliwości i potrzeb pole aktywności społecznej (np. ochrony przyrody, ekologiczne, kulturalne, sportowe, wolontariat, działalność dobroczynną). Działa w organizacjach społecznych w dobrej sprawie. Widzi zadania ZHR w służbie Rzeczypospolitej, m.in. w zakresie sposobów obrony przed zagrożeniami dla wychowania we współczesnym społeczeństwie.

Czynnie realizuje postawę umiłowania Ojczyzny. Realizuje swe powołanie męzczyzny troszcząc się o własną rodzinę lub przedkładając posługę kapłańską Kościołowi, chroniąc dobro wspólne i broniąc Ojczyzny. Kulturuje patriotyczne tradycje rodziny, regionu i Polski. Przywiązuje wagę do tradycji niepodległościowych i tradycji niepokornego harcerstwa.

Czynnie realizuje swą miłość do Ojczyzny promując wartości patriotyczne w środowisku rodzinnym, towarzyskim, zawodowym i w swej miejscowości przez organizowanie odpowiednich akcji (np. spotkania z ludźmi, obchody rocznicowe, inscenizacje, wycieczki, dbałość o miejsca pamięci, poznawanie tradycji, zbieranie i utrwalanie informacji). Patriotyzm opiera na miłości do swoich, a nie na szowinizmie i wrogości do innych. Jest świadom naszych zalet i wad narodowych. Staje po stronie prawdy w historii i polityce. Ma skryzalizowane poglądy polityczne, potrafi o nich dyskutować. Widzi swą współodpowiedzialność za losy narodu i państwa. Bierze aktywny udział w życiu społecznym i politycznym regionu i państwa. Jeżeli jest to częścią jego powołania, bierze czynny udział w służbie publicznej. Widzi pola swej służby wobec Ojczyzny i wie, na jakim odcinku chciałby się przyczynić do osiągnięcia Polski. Uczestniczy, w miarę możliwości i potrzeb, w kontaktach z Polakami poza krajem.